Tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamat

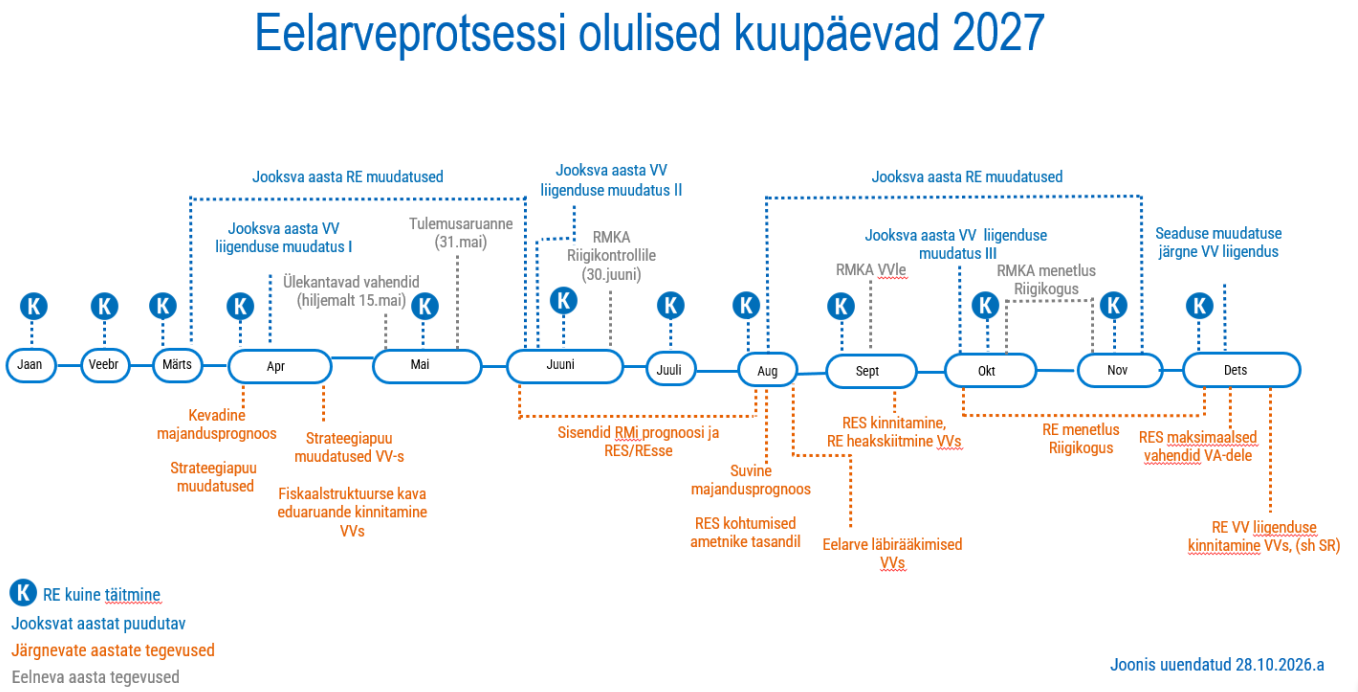
Downloaded 13.11.2026

Viimati uuendatud 13.11.2026

Sisukord

6. Eelarvestrateegia ja riigieelarve planeerimise protsess **3**
6.1. Aja- ja tegevuskava **4**
6.2. Andmed RES/RE koostamiseks **9**
6.2.1. Programmi esitamine ja avalikustamine **10**
6.2.2. Eelarvevahendite maksimaalsed mahud **11**
6.2.3. Andmete esitamine riigi eelarvestrateegia rahastamiskava koostamiseks **12**
6.2.4. Lisainformatsioon **17**
6.2.4.1. Tekstiparagrahvid **18**
6.2.4.2. Õigusaktid, mis tuleb enne riigieelarve eelnõud üle anda Riigikogule **19**
6.2.4.3. Keskvalitsuse juriidilise isiku finantsplaani esitamine **21**
6.2.4.4. Lisataotlused **22**
6.2.4.5. Aastate vahel ümbertõstmise taotlused **24**
6.3. Majandusprognoosi koostamine **25**
6.4. Andmete esitamine infosüsteemides **28**
6.4.1. KAIS stsenaariumid, perioodid, REIS kategooriad **28**
6.4.2. Andmete esitamisel kasutatavad stsenaariumid/perioodid/kategooriad **32**
6.5. Ükslehtede metoodika **40**

6. Eelarvestrateegia ja riigieelarve planeerimise protsess

Käesolevat juhendit tuleb kasutada koos riigieelarvet ja selle koostamist reguleerivate õigusaktidega:

Riigieelarve seadus ja selle alamaktid:

- Vabariigi Valitsuse määrused:
    - **Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord**
    - **Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise kord**
- Rahandusministri määrused:
    - **Eelarveklassifikaator**
    - **Keskvalitsuse juriidilise isiku finantsplaanile esitatavad nõuded, finantsplaani esitamise kord ning põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, võlakohustuste ja likviidsete varade**

arvestusmetoodika

Raamatupidamisse seadus ja selle alamaktid, mh:

- Vabariigi Valitsuse määrus **Raamatupidamise Toimkonna juhendite kehtestamine**
- Rahandusministri määrus **Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend**

Täpsustavad juhised ja vormid rahandusministeeriumi kodulehel avalikustatud **käsiraamatust** või e-kirja teel antud suunised

Kontakt: RAM RO Susann Tamm: susann.tamm@fin.ee

Viimati uuendatud 28.10.2026

6.1. Aja- ja tegevuskava

Riigi eelarvestrateegia 2028-2031 ja 2028.a riigieelarve koostamine

- Riigi eelarvestrateegia (RES) rahastamiskava aluseks olevad maksimaalsed vahendid esitatakse valitsemisalale hiljemalt **detsembri lõpuks**.
- **Veebruari lõpus** küsib Rahandusministeerium vajadusel valitsemisaladelt sisendit majandusprognoosi koostamiseks.
- Riigi majandusaasta koondaruande (RMKA) ettevalmistamiseks tuleb **1. aprilliks** esitada Rahandusministeeriumile tulemusaruande projekt ja mõõdikute andmed. Selleks ajaks peavad andmed olema ajakohastatud ka riigieelarve infosüsteemis.

- **1. aprillil** avalikustatakse kevadine majandusprognoos, mille järel koostatakse eelarve- ja struktuurikava eduaruanne. Eduaruande põhifookus on eelmise aasta netokulukasvu hindamisel. Lisaks annab eduaruanne ülevaate riigipõhiste soovituste (CSR) täitmisest. Selle osa koostab Rahandusministeerium koostöös Riigikantselei ja ministeeriumidega. Eelarve- ja struktuurikava eduaruande Euroopa Liidule esitamise tähtaeg on **30. aprill**. Sellele eelnev arutelu ja aruande kinnitamine Vabariigi Valitsuses on kavandatud hiljemalt **29. aprillile.**

- Hiljemalt **15. aprillil** avaldab Eelarvenõukogu arvamuse Rahandusministeeriumi makromajandusprognoosi kohta. Kui Rahandusministeerium arvamusega ei nõustu, selgitab ta eriarvamust avalikult.

- **Mais** avaldab Eelarvenõukogu arvamuse eelmise aasta eelarve-eesmärkide täitmise kohta. Kui Vabariigi Valitsus jääb Eelarvenõukoguga eriarvamusele, tuleb eriarvamust hiljemalt **kahe kuu jooksul** poliitilisel tasandil avalikult põhjendada.

- Koalitsioonilläbirääkimiste tõttu ei toimu tavapärasel ajal kevadel eelarveprotsessi ettevalmistavaid kohtumisi ministeeriumide juhtkondadega. Rahandusministeerium annab võimalike **augustis** toimuvate kohtumiste kohta täpsemat teavet **mais**.

- Eeldatavasti on **juuniks** Euroopa Liidu järgmise eelarveperioodi 2028-2034 toetuste jaotus Euroopa Komisjoniga eelarvestamist puudutavas ulatuses läbi räägitud ning valimiste järgselt on uus valitsus EL toetuste eelarvejaotuse heakskiitnud. Selle alusel saab ELi vahendid planeerida 2028. aasta eelarves üleriigiliselt realt valitsemisalade eelarvetesse. Koos sellega planeeritakse ELi tehnilise abi eelarve, mis on mõeldud fondide haldamiseks. Selle jaotusvõti koostatakse eelarveprotsessi raames **mais–juunis**.

- **2. juunil** avaldab Euroopa Komisjon kevadpaketis 2026. aasta tegelike tulemuste põhjal eelarvepoliitika järelevalve otsused, sealhulgas ettepanekud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse (EDP) kohta. Nendest lähtudes esitab Euroopa Komisjon riigipõhiste soovituste osana ka eelarvesoovituse, mis on aluseks 2028. aasta eelarve koostamisele.

- **Sisendite esitamise tähtajad Rahandusministeeriumile:**

1.aprill	Strateegiapuu muutmise ettepanekud, kui soovitakse muuta 2027. aasta riigieelarve seadusega kinnitatud ülesehitust. Rahandusministeerium esitab kokkulepitud muudatused **aprilli lõpuks** Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks. Planeeritud ajakavasse võib tulla muudatusi uue koalitsiooni moodustamise ajakavast sõltuvalt ja rahandusministeerium teavitab nendest jooksvalt. 1. aprilli tähtaeg jääb igal juhul kehtima.
1.juuni	RES/RE määruse § 5 lg 2 alusel ministeeriumi valitsemisala eelarveprojekti osana ja ministri allkirjaga materjalid:
	- kinnituse, et rahastamiskava on sisestatud KAISi;
	- programmide projektid;
	- õigusaktidest tulenevad lisakulude taotlused;
	- CO kvootide müügitulu kasutamisega seotud ettepanekud, sealhulgas:
	- CO kvoodimüügitulust rahastatavate uute meetmete ettepanekud ja vajadusel varem RESiga kinnitatud meetmete muutmise ettepanekud
	- rahastamiskava osana CO kvootide müügitulu ning sellest rahastatavate kulude ja investeeringute prognooside muudatused
	- uued tekstiparagrahvid, kui need on 2028. aasta riigieelarve eelnõu puhul asjakohased;
	Kinnisvara juhtimiskava riigi kinnisvararegistris;
	Mõõdikute andmed Rahandusministeeriumi etteantud vormil;
	nn isetasuvate meetmete ettepanekud koos arvutuste ja selgitustega, kui valitsemisala soovib neid eelarveprotsessis käsitleda.

- Hiljemalt **juuni lõpuks** analüüsib Rahandusministeerium 1. juuniks laekunud sisendeid ja teavitab valitsemisalasid tuvastatud puudustest.

- Rahandusministeerium annab RESi ja riigieelarve (RE) dokumentide koostamise juhised ning täpsema ajakava **mai alguses**. Rahandusministeeriumi eesmärk on teha kõik alusfailid ministeeriumidele SharePointis ühistööks kättesaadavaks hiljemalt **juuni lõpuks**.

- **15.juuliks** esitatakse saldoandmiku kaudu keskvalitsuse juriidiliste isikute finantsplaanid.

- **1. augustiks** esitavad valitsemisalad:

    - vajadusel aastate vahel eelarve ümbertõstmise taotlused;
    - ülevaate õigusaktidest, mis tuleb Riigikogule esitada enne 2028. aasta riigieelarve eelnõu esitamist. **Septembris** ajakohastatakse teavet jooksvalt, lähtuvalt Vabariigi Valitsuse otsustest;
    - perioodi 2028–2034 Euroopa Liidu toetuste jaotuse valitsemisala asutuste eelarvetesse KAISis stsenaariumis „prognoos_2“.

- **Augusti alguses** küsib Rahandusministeerium vajadusel valitsemisaladelt sisendit majandusprognoosi koostamiseks.

- **Pärast koalitsioonilläbirääkimisi** esitab Rahandusministeerium täpsustatud juhised eelarvekabinettide ettevalmistamiseks, sh ministrite lauaringi sisu puudutavalt.

- **24. augustil** avalikustatakse suvine majandusprognoos. Võimalusel koos majandusprognoosiga, kuid hiljemalt **2. septembril** teeb rahandusminister Vabariigi Valitsusele ettepaneku eelarve-eesmärkide, sh eelarvedefitsiidi suuruse kohta. Vabariigi Valitsus lähtub ettepanekust riigieelarve ja riigi eelarvestrateegia koostamisel. Samale istungile kutsutakse vaatlejana Eelarvenõukogu, kes annab vajadusel esialgse arvamuse eelarvetrajektoori eesmärkide kohta, lähtudes rahandusministri ettepanekust.

- Eelarvekabinetid toimuvad **augusti teisest poolest kuni septembri keskpaigani**. Kui eelarvearutelude käigus tekib poliitiline soov kalduda rahandusministri esitatud eelarvetrajektoorist kõrvale, hindab Rahandusministeerium uue trajektoori vastavust ELi ja Eesti eelarvereeglite nõuetele ning eelarve- ja struktuurikavas ette nähtud netokulukasvu trajektoorile.

- Hiljemalt **9. septembril** avaldab Eelarvenõukogu arvamuse Rahandusministeeriumi makromajandusprognoosi kohta. Arvamusele võib lisanduda esialgne hinnang RESi eelarvepoliitiliste eesmärkide ettepanekutele. Kui Rahandusministeerium Eelarvenõukogu arvamusega ei nõustu, selgitab ta eriarvamust avalikult.

- Pärast suvise majandusprognoosi avalikustamist ja Vabariigi Valitsuse eelarveprotsessis tehtud otsuseid ajakohastatakse esitatud eelarveandmed ning vajadusel mõõdikud.

- Enne RESi kinnitamist annab Eelarvenõukogu arvamuse eelarvestrateegias esitatud valitsussektori eelarvepoliitiliste eesmärkide kohta. Arvamuse esitamise aeg sõltub RESi kinnitamise ajast ja **täpsustub 2026.a augustis-septembris.** Tavapäraselt tutvustab Eelarvenõukogu oma arvamust Vabariigi Valitsusele vahetult enne RESi kinnitamist ehk samal päeval.

- RES kinnitatakse ja 2028.a riigieelarve eelnõu kiidetakse heaks **septembri lõpus. Täpne aeg selgub augustis-septembris.**

- 2028.a riigieelarve eelnõu antakse Riigikogule üle hiljemalt **septembri lõpus.**

- Ministeeriumid esitavad oma programmide eelnõud Rahandusministeeriumile hiljemalt **30.septembriks.** Rahandusministeerium avaldab need **1.oktoobril** oma veebilehel.

- Kui Vabariigi Valitsus ei arvesta Eelarvenõukogu arvamust RESi eelarvepoliitiliste eesmärkide kohta, vormistatakse selle kohta Vabariigi Valitsuse otsus hiljemalt kahe kuu jooksul arvamuse esitamisest. Eeldatavasti toimub see **14. oktoobril**.

- Rahandusministeerium esitab hiljemalt **15. oktoobriks** Euroopa Komisjonile riigieelarve põhjal koostatud eelarvekava.

- **Eeldatavasti 16. novembri paiku** avaldab Euroopa Komisjon 2027. aasta sügispaketis hinnangu riigieelarve eelnõul põhineva eelarvekava vastavusele eelarvereeglitele ja netokulukasvu trajektoorile. Euroala rahandusministritest koosnev eurorühm teeb selle kohta avalduse. Ka sel ajal on võimalik algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus, kui 2028. aasta riigieelarvega esitatud eelarvekava sisaldab Euroopa Komisjoni hinnangul ülemäärase eelarvepuudujäägi riski.

- **Oktoobrist detsembrini** toimub 2028.a riigieelarve menetlus Riigikogus. Sellele järgneb täiendava liigenduse ja sihtotstarbelise reservi loetelu kinnitamine Vabariigi Valitsuses.

- **Jaanuari esimeses pooles** kinnitavad ja avalikustavad ministrid programmidokumendid ning kinnitavad ministri eelarve käskkirjad.

Kontakt: RAM RO Susann Tamm: susann.tamm@fin.ee

Viimati uuendatud 28.10.2026

6.2. Andmed RES/RE koostamiseks

Eelarvestrateegia koostab Rahandusministeerium võttes aluseks eelmise perioodi eelarvestrateegia, tulemusvaldkonna eesmärgid, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi, makromajandusprognoosi, rahandusprognoosi ja muudatused seadusandluses.

Ministeeriumid esitavad rahandusministeeriumile 1. juuniks eelarvestrateegia projekti lähtuvalt 19.12.2019 vastu võetud **Vabariigi Valitsuse määrusest nr 112 "Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord".**

Eelarvestrateegia projekti koostamisel ja esitamisel lähtutakse rahandusministeeriumi poolt antud täpsustavatest juhistest, valitsemisalale antud vahendite maksimaalsetest mahtudest ning valitsemisala vastutusalas olevate tulemusvaldkondade üld- ja alaeesmärkidest.

Eelarvestrateegia kinnitab ja aastase riigieelarve seaduse eelnõu kiidab heaks Vabariigi Valitsus septembri lõpuks.

Kinnitatud eelarvestrateegia avalikustab Rahandusministeerium oma kodulehel. Heakskiidetud aastase riigieelarve seaduse eelnõu annab Vabariigi Valitsus üle Riigikogule hiljemalt septembri lõpuks.

Kontakt: RAM RO Susann Tamm: susann.tamm@fin.ee

Viimati uuendatud 07.01.2026

6.2.1. Programmi esitamine ja avalikustamine

Ministeerium esitab eelarvestrateegia koostamiseks igal aastal 1. juuniks Rahandusministeeriumile programmide projektid, mis on sisend riigi eelarvestrateegia ja aastase riigieelarve koostamise protsessi. Programmi korrigeeritakse ja avalikustatakse peale riigi eelarvestrateegia kinnitamist Vabariigi Valitsuses ja aastase riigieelarve seaduse jõustumist.

Programmide eelarve koostab ministeerium kuluarvestuse infosüsteemi andmete põhjal. Infosüsteemides peavad olema andmed aja- ja asjakohased kõikide planeerimistasandite lõikes.

Planeerimistasandid, eesmärgid, mõõdikud, andmed ning muud tunnused (nt mõõdiku andmeformaat) edastatakse Rahandusministeeriumile põhiandmete tabelformaadis.

Ühisprogrammi puhul esitab vastavalt juhtimiskorralduses kirjeldatud vastutuse jaotusele programmi elluviimise eest määratud vastutav minister programmi kõigi planeerimistasandite andmed ja info tervikuna, sh teiste ministrite vastutuses olevad osad koos rahastamiskavadega.

Ühisprogrammi puhul ministri vastutuses oleva programmi osa elluviimiseks kuluva eelarve andmed esitab iga minister ise oma valitsemisala eelarve koosseisus. Näiteks, kui Sotsiaalministeerium viib ellu tegevusi Siseministeeriumi programmis, sisaldub Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarves raha

vastava Siseministeeriumi programmi nimega.

Rahandusministeerium avalikustab programmide projektid hiljemalt 1. oktoobril (Vabariigi Valitsuse määrus „Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise kord“ §10 lg 1).

Ministeerium avalikustab ministri kinnitatud programmid koos rahastamiskavaga oma veebilehel pärast seda, kui Vabariigi Valitsus on riigieelarve seaduse § 31 lõike 1 alusel riigieelarve vahendid täiendavalt liigendanud.

Kontakt: ram.kants.epo.ro.st@fin.ee

Viimati uuendatud 02.03.2023

6.2.2. Eelarvevahendite maksimaalsed mahud

PÕHIMÕTTED

- Eelarvestrateegia koostamise aluseks on kehtiv eelarvestrateegia, mh selle rahastamiskava. Uue eelarvestrateegia koostamise eel fikseeritakse valitsemisaladele maksimaalsed vahendid. Maksimaalsed vahendid on aluseks kevadisele majandusprognoosile ning koostatava eelarvestrateegia rahastamiskavale.
- Eelarvevahendite maksimaalsete mahtude koostamise aluseks on „Riigieelarve seadus“ § 25[1] lõige 3 punkt 7 ning Vabariigi Valitsuse määruse „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ § 3.
- Rahandusministeerium esitab eelarvestrateegia rahastamiskava aluseks olevad maksimaalsete vahendite mahud ülevaatamiseks /kooskõlastamiseks valitsemisaladele ja põhiseaduslikele institutsioonidele hiljemalt detsembrikuu lõpuks. Valitsemisaladel on võimalus esitada maksimaalsete mahtude osas korrigeeritud ettepanek.
- Eelarvevahendite maksimaalsed mahud esitatakse piirmääraga ja piirmäärata vahendite lõikes iga eelarvestrateegia aasta kohta.
    - Kulud ja investeeringud (sh käibemaks);
    - Mitterahalised vahendid;
    - Finantseerimistehingud.
- Eelarvevahendite maksimaalsed mahud ei sisalda tulusid, kuna tulud planeeritakse vastavalt prognoosidele.
- Maksimaalsete vahendite esitamisel ei muudeta reeglina arvestuslike kulusid, tuludest sõltuvaid kulusid, mitterahalisi vahendeid. Suunised valitsemisaladele ja põhiseaduslikele institutsioonidele

nende vahendite mahtude muutmiseks riigi eelarvestrateegia rahastamiskava esitamisel vt detailsemat infot käsiraamatu **peatükis 6.2.3.**

- Maksimaalsed mahud koostatakse (näiteks riigi eelarvestrateegia 2026-2029 koostamiseks) kehtiva riigi eelarvestrateegia alusel (näiteks riigi eelarvestrateegia 2025-2028) ning arvestades riigieelarve eelnõu menetlemise protsessis tehtud valitsuse ja Riigikogu otsuseid (näiteks 2024. aasta riigieelarve koostamisel tehtud otsused), millel on katteallikas.
- Lisanduva aasta, näiteks 2029. aasta maksimaalsete mahtude aluseks on riigi eelarvestrateegia rahastamiskava 2028. aasta, mida on korrigeeritud 2029. aastat puudutavate otsustega (ühekordse või projektiiseloomuga otsused; pikaajalise iseloomu ja katteallikaga otsused sh nii Vabariigi Valitsuses kui ka Riigikogus.). Lisanduva aasta osas pööratakse tähelepanu mh lõppevatele tegevustele.

INFOSÜSTEEMID

- Eelarvevahendite maksimaalsed mahud kooskõlastatakse/ vaadatakse üle/ fikseeritakse valitsemisaladega eraldi vormil (vt lisa) hiljemalt jaanuarikuu kümnendaks tööpäevaks.
- Soovi korral on valitsemisaladel võimalik fikseerida Rahandusministeeriumiga üle vaadatud maksimaalsete vahendite mahud KAISi stsenaariumis eelarve_ plaan. Uuendatud andmed tuleb igal juhul esitada 01.juuniks stsenaariumis RES_ rahastamiskava ning põhiseaduslikud institutsioonid ja riigikantselei infosüsteemis REIS sõltuvalt analüütikuga kokkulepitud kuupäevadest, vastavalt käsiraamatu peatükile **6.2.3. Andmete esitamine riigi eelarvestrateegia rahastamiskava koostamiseks**.

Maksimaalsete vahendite kooskõlastamise vorm valitsemisalade_PSIga.xlsx | 10.91 KB | xlsx
Kontakt: RAM Finantstalitus (FT) <ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee>

Viimati uuendatud 13.12.2024

6.2.3. Andmete esitamine riigi eelarvestrateegia rahastamiskava koostamiseks

RAHANDUSMINISTEERIUMILE 1. JUUNIKS RIIGI EELARVESTRATEEGIA RAHASTAMISKAVA KOOSTAMISEKS ESITATAVAD ANDMED

Valitsemisala lähtub eelarvestrateegia rahastamiskava andmete esitamisel Rahandusministeeriumi poolt etteantud **eelarvevahendite maksimaalsetest mahtudest** ja korrigeerib neid järgnevate muudatustega:

Rahandusministeeriumi kevadisest majandusprognoosist tulenevad või seal arvesse võetud muudatused

- muudatused arvestuslikes kuludes (nt peretoetused, vanemahüvitis, üksi elava pensionäri toetus, eripensionid)
- muudatused maksulistes tuludes (nt sotsiaalmaks, käibemaks, tulumaksud, aktsiisid)
- muudatused edasiantavatest maksutuludest sõltuvates kuludes (nt riiklik pensionikindlustus, ravikindlustus, töötuskindlustusmaks, KOVidele edasiantav tulumaks ja maamaks, EL makse osa tollimaksu laekumisest)
- muudatused kaitsekulu mahus
- muudatused CO2 osakute müügitulu ja selle arvelt tehtavate kulude ja investeeringute prognoosides (valitsemisala parim teadmine tekkepõhistest kulutustest Vabariigi Valitsuse poolt heakskiidetud projektidele kogumahtu ületamata, st täpsustades prognoosi aastate vahelises jaotuses)

Lõplikud kevadisest majandusprognoosist tulenevad muudatused või alusandmed eelarvete korrigeerimiseks (makroprognoosi näitajad, sotsiaalmaksujagunemine, maksutulude prognoos) edastab Rahandusministeerium valitsemisalale **5 tööpäeva** jooksul prognoosi fikseerimisest.

KRAPS kulude prognoosi ja RKAS kinnisvarakulude muudatused sisestab Rahandusministeeriumi riigieelarve osakond kevadise majandusprognoosi järgselt riigiüleselt REISi. Valitsemisaladele edastatakse KRAPS indekseerimise ja RKAS kinnisvarakulude muudatused peale Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi valmimist (st summad, mis tulenevad nii kevad- kui ka suveprognoosist kokku).

Muud muudatused

- uuendatud mittemaksuliste tulude prognoos (nt saadud toetused, tulud majandustegevusest, intressi- ja omanikutulud, keskkonnatasud, riigilõivud, saastetasud)
- uuendatud tuludest sõltuvate kulude ja investeeringute prognoos (vastavuses eelnevas punktis toodud prognoosiga)
- uuendatud arvestuslike kulude prognoos osas, mis ei ole seotud majandusprognoosist tulenevate näitajatega (nt kohtute postikulud, riigimaade maamaks ja hooldamise kulud, õigusabi ja alusetu vabaduse võtmise hüvitis, isikut tõendavate dokumentide väljaandmine)
- uuendatud amortisatsiooni (mitterahaliste kulude) prognoos
    - planeerimisel lähtutakse raamatupidamisandmetest ja võetakse arvesse täiendavaid põhivara soetusi, müüke ja mahakandmisi (kui need on teada).
- juhtumipõhised muudatused kinnisvarakuludes (vt täpsemalt käsiraamatu **peatükist 5.3.5.**)
- muud valitsemisala-sisesed eelarve muudatused
    - piirmääraga vahendeid ei ole lubatud ületada ega vahendeid liikide vahel ümber suunata, va erikokkulepped (nt metoodilised muudatused, kaitsekulu)
- valitsemisalade vahelised eelarve muudatused (sh Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbelistest vahenditest)
    - Valitsemisalade vahelised eelarve muutmised peavad olema kooskõlastatud ja sisestatud kõikide osapoolte andmetes. Valitsemisala analüütik Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna finantstalituses peab olema eelarve muutmisest teavitatud.
    - Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbelistest vahenditest eelarve suunamine valitsemisala eelarvesse saab toimuda juhul, kui tingimused raha eraldamiseks reservist on täidetud (hinnatakse kaasusepõhiselt). Eelarve muutmine peab olema kooskõlastatud valitsemisala

analüütikuga Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna finantstalituses.

Uuendatud tulude ja kulude prognoosid peavad vastama kehtivatele õigusaktidele või vastuvõetud, aga tulevikus kehtima hakkavatele õigusaktidele. Kavandatavaid, kuid vastu võtmata õigusaktidest tulenevaid muudatusi ei tohi rahastamiskava andmetesse planeerida. Sellised muudatused tuleb arvesse võtta Vabariigi Valitsuses meetmena. Näiteks, kui on kavas muuta riigilõivude määrasid või suurendada arvestuslike kulude aluseks olevaid piirmäärasid, siis nendega ei saa arvestada 1. juuniks esitatavas rahastamiskavas kui seadus ei ole veel kehtiv või vastuvõetud. Sellised eelarve mõjud tuleb esitata ülevaates **õigusaktid, mis tuleb enne riigieelarve seaduse eelnõu Riigikogule üle anda**, sh tuues välja nende eelnõudega kaasneva mõju riigieelarvele.

Kui rahastamiskava koostamisel ilmneb, et aastate vahel tuleb eelarve mahtu korrigeerida (kogumahtu muutmata), siis saab selle vajaduse esitada augusti alguseks **aastate vahel eelarve ümber tõstmise taotlusena**. Aastate vahel eelarve ümber tõstmise taotlused viib Rahandusministeerium valitsusse heakskiitmiseks eelarvearutelude ajal. Muudatused rahastamiskava andmetes tehakse valitsuse otsuste järgselt.

RAHANDUSMINISTEERIUMILE 1. JUUNIKS RIIGI EELARVESTRATEEGIA RAHASTAMISKAVA KOOSTAMISEKS ESITATUD ANDMETE PARANDAMINE

Vigade parandused, mida valitsemisala soovib teha esitatud rahastamiskava andmetes peale 1. juunit, peavad olema kooskõlastatud Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna finantstalituse analüütikuga.

Vigade parandused 1. juuniks uuendatud tulude ja kulude prognoosides, mis mõjutavad eelarve kogumahtu ja mida pole võimalik suveprognoosis arvesse võtta, tehakse ainult Vabariigi Valitsuse meetmeotsustena.

Peale 1. juuni rahastamiskava andmete esitamist selgunud valitsemisala siseste ja vaheliste muudatuste vajadused, mis eelarve kogumahtu ei mõjuta, sisestatakse infosüsteemidesse koos suvise majandusprognoosi muudatustega.

RAHANDUSMINISTEERIUMILE 1. JUUNIKS RIIGI EELARVESTRATEEGIA RAHASTAMISKAVA KOOSTAMISEKS ESITATUD ANDMETE MUUTMINE

Valitsemisala korrigeerib riigi eelarvestrateegia rahastamiskava koostamiseks esitatud andmeid järgnevate muudatustega:

Rahandusministeeriumi suvisest majandusprognoosist tulenevad või seal arvesse võetud muudatused

- muudatused arvestuslikes kuludes (nt peretoetused, vanemahüvitis, üksi elava pensionäri toetus, eripensionid)
- muudatused maksulistes tuludes (nt sotsiaalmaks, käibemaks, tulumaksud, aktsiisid)
- muudatused edasiantavatest maksutuludest sõltuvates kuludes (nt riiklik pensionikindlustus, ravikindlustus, töötuskindlustusmaks, KOVidele edasiantav tulumaks ja maamaks, EL makse osa tollimaksu laekumisest)
- muudatused mittemaksuliste tuludes (nt saadud toetused, tulud majandustegevusest, intressi- ja omanikutulud, keskkonnatasud, riigilõivud, saastetasud)
- muudatused kaitsekulu mahus

- muudatused Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbeliste vahendite mahus
- muudatused kinnisvarakuludes, sh RKAS kinnisvarakuludes (vt täpsemalt käsiraamatu **peatükist 5.3.5.**)
- muudatused KRAPS kulude prognoosis
- muudatused CO2 osakute müügitulu ja selle arvelt tehtavate kulude ja investeeringute prognoosides

Lõplikud suvisest majandusprognoosist tulenevad muudatused või alusandmed eelarvete korrigeerimiseks (makroprognoosi näitajad, sotsiaalmaksu jagunemine, maksutulude prognoos) koos muudatuste infosüsteemi sisestamise tähtajaga edastab Rahandusministeerium valitsemisalale **5 tööpäeva** jooksul prognoosi fikseerimisest.

Vabariigi Valitsuse otsused

Vabariigi Valitsus teeb lõplikud riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve eelnõu koostamiseks vajalikud otsused hiljemalt septembri keskpaigas. Täpsem kuupäev selgub augustis ja avaldatakse tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamatu peatükis **Aja- ja tegevuskava**.

Otsustes eristatakse kulu- ja tulumeetmed ning finantseerimistehingutega seotud meetmed. Meetmed ja nende summad (sh käibemaksukulu) saadab Rahandusministeeriumi riigieelarve osakond valitsemisealadele koos andmete infosüsteemidesse sisestamise tähtajaga peale seda kui Vabariigi Valitsus on langetanud lõplikud otsused (või kui Vabariigi Valitsus on andnud loa vahepealsete otsuste kommunikeerimiseks).

Vabariigi Valitsuse otsuste sisestamise ajal ei muudeta tulude ja kulude prognoose, v.a juhul kui Vabariigi Valitsus on konkreetse otsuse teinud. Samuti ei tehta muid muudatusi eelarves, v.a juhul kui need on vead, mida parandatakse. Muud muudatused esitatakse vajadusel Riigikogu lugemiste ajal.

Kõik muudatused valitsemisalade eelarvetes võrreldes riigi eelarvestrateegia sisendina esitatud rahastamiskava andmetega peavad vastama suvise majandusprognoosi muudatustele ja Vabariigi Valitsuse meetmeotsustele. Muid muudatusi ei ole lubatud arvesse võtta (v.a valitsemisalade sisesed ja vahelised muudatused, mis eelarve kogumahtu ei mõjuta).

RIIGIEELARVE EELNÕU MUUTMINE

Riigikogu menetluse ajagraafik oktoobris-detsembris kujuneb vastavalt Riigikogu töögraafikule, täpsustudes augustis-septembris. Seejärel edastab Rahandusministeeriumi riigieelarve osakond valitsemisaladele täpsema vormi ja juhised koos tähtaegadega riigieelarve seaduse eelnõule muudatusettepanekute esitamiseks.

Muudatusettepanekud koos selgitustega esitatakse järgnevaid põhimõtteid arvestades:

- Muudatused esitatakse infosüsteemi eelarveklassifikaatori alusel.
- Iga muudatusettepaneku koondsumma võrdub nulliga. Nullist erinev tulemus esineb ainult juhul, kui tegemist on valitsemisalade vahelise muudatusega.
    - Valitsemisalade vahelised muudatusettepanekud on osapoolte vahel kooskõlastatud. Ühepoolset, teise osapoolega kooskõlastamata muudatusettepanekut ei esitata. Valitsemisala analüütik Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna finantstalituses

peab olema eelarve muutmisest teavitatud.

- Muudatusettepanekud ei sisalda käibemaksu.
- Muudatusena ei saa üldjuhul esitada:
    - arvestuslike kulude suunamist muuks otstarbeks;
    - piirmääraga vahendite muutmist piirmäärata vahenditeks ja vastupidi (riigieelarve seaduse § 32 mõistes).
- Tuludest sõltuvate vahendite muudatusettepanekuid ei esitata, v.a juhul kui need on vead, mida parandatakse. Tuludest sõltuvaid vahendeid on lubatud kasutada vastavalt tulu laekumisele (riigieelarve seadus § 32 lg 2 p 1 ja § 53 lg 5).
- Amortisatsiooni muudatusettepanekuid ei esitata, kuna piirmäärata vahendite prognoose lugemiste vahel ei muudeta.
- Muudatusettepanekute vajadused on põhjendatud.
    - Sõnastusel arvestatakse, et selgitus oleks sobiv esitamiseks Vabariigi Valitsusele ja Riigikogule (sh arusaadav nendele, kes igapäevaselt selles valdkonnas ei tööta).
    - Selgitus toob välja, mis tingib vajaduse ja võimaluse eelarve ümber suunamiseks ning annab infot, kuidas muudatus mõjutab riigieelarve eelnõus esitatud mahtusid (st kas sellega kaasnevad ümbertõstmised kuludes, investeeringutes või ümbertõstmised kulude ja investeeringute vahel).

Riigieelarve seaduse eelnõu lugemistele esitatavad muudatusettepanekud, millel on pikaajaline mõju ja katteallikas, sisestab valitsemisala infosüsteemi pikaajaliselt. Nt kui valitsemisala sees või valitsemisalade vahel on vaja eelarvet muuta mitme aasta ulatuses või püsivalt. Valitsemisalade vahelised pikaajalise mõjuga muudatusettepanekud peavad olema kooskõlastatud ja kajastatud ühetaoliselt mõlema osapoole andmetes. Rahastamiskavas pikaajaliselt kajastatavatest muudatustest teavitab valitsemisala Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonda muudatusettepanekute esitamisel.

ANDMETE ESITAMINE RIIGI TUGITEENUSTE KESKUSELE EELARVE AVAMISEKS

Peale Riigikogus riigieelarve seaduse vastu võtmist edastab Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna finantstalitus **5 tööpäeva** jooksul Riigi Tugiteenuste Keskusele andmed eelarvete sisestamiseks SAPi.

ANDMETE ESITAMINE INFOSÜSTEEMIDES

Infosüsteemides riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve andmete esitamine ning muutmine erinevatel planeerimisprotsessi etappidel on kajastatud tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamatu peatükis **Andmete esitamine infosüsteemides** ning selle alampeatükkides. Valitsemisalad sisestavad andmed KAISi, Riigikantselei ja põhiseaduslikud institutsioonid sisestavad andmed REISi.

KAIS:

Riigi eelarvestrateegia andmed:

- Rahandusministeeriumile 1. juuniks esitatava riigi eelarvestrateegia rahastamiskava andmed mudeldatakse stsenaariumis *RES_rahastamiskava* ja need hõlmavad:
    - eelarvestrateegia rahastamiskava aluseks olevaid maksimaalseid vahendeid;

    - Rahandusministeeriumi kevadisest majandusprognoosist tulenevaid või seal arvesse võetud muudatusi;
    - eelarvestrateegia rahastamiskavaga seotud valitsemisala muid muudatusi.

Soovi korral võib valitsemisala fikseerida Rahandusministeeriumiga üle vaadatud maksimaalsete vahendite mahud KAISi stsenaariumis *Eelarve_ plaan* ning esitada muudatused 1. juuniks stsenaariumis *RES_ rahastamiskava*.

- Rahandusministeeriumi suvisest majandusprognoosist tulenevad või seal arvesse võetud muudatused mudeldatakse stsenaariumis *Prognoos_2*. Stsenaariumis Prognoos_2 mudeldatakse ka valitsemisalade sisesed ja vahelised muudatused (eelarve kogumahtu muutmata), mille vajadus on selgunud peale 1. juuni rahastamiskava andmete esitamist.
- Vabariigi Valitsuse otsustest tulenevad muudatused esitatakse stsenaariumis *RE_1_eelnõu_etapp*. Tegemist on Vabariigi Valitsuse tehtud otsustega riigi eelarvestrateegia protsessis, kuid kasutame andmete sisestamiseks KAISis riigieelarve seaduse eelnõu stsenaariumi.

Riigieelarve andmed:

- Aluseks on Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatav konkreetse aasta eelarve, mis esitatakse Riigikogule (stsenaariumid *Eelarve_plaan*, *RES_Rahastamiskava*, *Prognoos_2* ja *RE_1_eelnõu_etapp*).
- Riigikogus tehtavad **II lugemise muudatused** mudeldatakse stsenaariumis *RE_2_eelnõu_etapp*.
- Riigikogus tehtavad **III lugemise muudatused** mudeldatakse stsenaariumis *RE_3_eelnõu_etapp*.
- Peale riigieelarve vastu võtmist Riigikogu poolt viiakse andmed hiljemalt **jaanuari lõpuks** üle stsenaariumisse *Kinnitatud_eelarve*.

REIS:

- Riigieelarve strateegia andmete esitamiseks kasutatakse kategooriat *RES*.
- Riigieelarve andmete esitamiseks kasutatakse kategooriat *RE*.

RAHASTAMISKAVA ESITAMINE PROGRAMMDOKUMENDIS

Rahastamiskava peab olema esitatud ka käsiraamatu **peatüki 4.2.7** kohaselt koostatud programmdokumendis, mis annab ülevaate, kuidas järgmise nelja aasta jooksul valdkonna arengukavas püstitatud eesmärgid saavutatakse.

Kontakt: Kontakt: RAM Finantstalitus (FT) <ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee>

Viimati uuendatud 02.01.2026

6.2.4. Lisainformatsioon

Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2019 määruse nr 112 „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ (edaspidi RES/RE määrus) §5 lg2 p3 sätestab, et ministeeriumi valitsemisala eelarvestrateegia projektis esitatakse lisainformatsioon.

RES/RE määruse §5 lg3 alusel on lisainformatsiooniks:

- aastase riigieelarve seaduse eelnõuga sätestatud määrad ja piirmäärad (tuntud ka kui tekstiparagrahvid)
- teave õigusaktide eelnõudest, mis jõustuvad järgmisel eelarveaastal ja millega tuleb arvestada aastases riigieelarve seaduse eelnõus
- keskvalitsuse juriidilise isiku finantsplaan
- lisataotlused

Kontakt: RAM RO Susann Tamm: susann.tamm@fin.ee

Viimati uuendatud 11.04.2023

6.2.4.1. Tekstiparagrahvid

Lisainformatsioonina riigieelarve protsessis esitatakse aastase riigieelarve seaduse rakendamiseks vajalikud sätted, mille esitamise kohustus tuleneb õigusaktist või mis on seotud konkreetsel eelarveaastal riigieelarve vahendite kogumise, toetusena saamise, vahendamise või kasutamise korralduse või tingimustega. Vt **riigieelarve seadus** § 28 lg 2 ja § 33 prim lg 5.

Aastase riigieelarve seaduse sätetega kehtestatakse ühekordne regulatsioon konkreetse planeeritava aasta eelarve kontekstis. Kui aastase eelarve rakendamiseks mõeldud regulatsiooni kasutusulatus on pikaajaline, siis on otstarbeks viia selline säte riigieelarve seadusesse.

Esitamise tähtaeg

Valitsemisala esitab vajadusel informatsiooni aastases riigieelarve seaduses vajalikeks säteteks 1. juuniks.

Kui valitsemisalal on vajadus lisada sisult ja põhimõttelt uus tekstiparagrahv, siis võib selle analüüs Rahandusministeeriumis võtta pikemalt aega (mh erinevate osakondade kaasamise vajadus). Seetõttu on oluline kõik teadaolevad sätted ette valmistada juuniks. Võimalusel

esitada oma mõtted ja vajadused uutest sätetest nende tekkimisel mitteametlikult (st enne 1. juunit).

Esitatud sisendeid uuendatakse vajadusel

- peale suvist majandusprognoosi 30. augustiks
- Peale Vabariigi Valitsuse (edaspidi VV) riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve põhimõttelisi otsuseid uuendab valitsemisala vajadusel tekstiparagrahve vastavalt Rahandusministeeriumi jooksvalt antud tähtaegadel (andmete uuendamine eelnõu ja seletuskirja valmimiseks).

Kui sätete muutmise või lisamise vajadus ilmneb pärast VV aastase riigieelarve seaduse eelnõu heakskiitmist ja Riigikogule üleandmist, saab muudatusettepaneku esitada Riigikogu lugemiste vahel vastavalt konkreetse aasta Riigikogu menetluse ajakavale. Seejuures tuleb arvestada, et kui sellega kaasneb aastase riigieelarve eelnõu kulu, investeeringu ja finantseerimistehingu suurenemine või tulude vähenemine, tuleb muudatusettepanekus ette näha ka katteallikad (**riigieelarve seadus** § 40 lg 1, **põhiseadus** § 116). Riigieelarve eelnõu muutmise ettepanek ei või põhjustada struktuurset riigieelarve puudujääki, selle suurenemist ega struktuurse ülejäägi vähenemist (**riigieelarve seadus** § 40 lg 2).

Esitamise vorm

Tekstiparagrahvid esitatakse e-kirja teel finantstalituse analüütikule aastasesse riigieelarve seadusesse esitamiseks sobivas sõnastuses koos seletuskirja lisatava selgitusega. Sõnastus peab esitamisel olema juriidiliselt korrektne ehk enne Rahandusministeeriumisse saatmist esitaja valitsemisala juristiga kooskõlastatud. Seletuskiri peab selgitama, miks ja mille alusel peab konkreetne tekstiparagrahv olema reguleeritud aastases riigieelarve seaduses, millest on kujunenud selles välja toodud määrad ning selgitama kehtestatavat regulatsiooni. Kui tegemist on sellise tekstiparagrahviga, milles on kehtestatud iga-aastased piirmäärad, siis tuleb selgitada ka muudatusi võrreldes kehtivate määradega. Kuivõrd aastane riigieelarve seadus on iga aasta kohta eraldiseisev, siis esitatakse need iga aasta kohta alati eraldiseisvalt. See tähendab, et kuigi näiteks mõni paragrahv kordub aastast aastasse (ka muutumata kujul), siis sisend tuleb selleks iga aasta uuesti anda nii seaduse kui seletuskirja jaoks.

Kui valitsemisala ja Rahandusministeerium jäävad eriarvamusele tekstiparagrahvi sisus, siis lahendatakse eriarvamus Vabariigi Valitsuses riigieelarve protsessi arutelu käigus.

Kontakt: Kontakt: RAM Finantstalitus (FT) <ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee>

Viimati uuendatud 02.01.2025

6.2.4.2. Õigusaktid, mis tuleb enne riigieelarve eelnõud üle anda Riigikogule

Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2019 määruse nr 112 **„Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord**“ §5 lg3 p2 sätestab, et **valitsemisala eelarvestrateegia projektis esitatakse lisainformatsioonina** teave järgmisel **eelarveaastal jõustuvate õigusaktide eelnõude kohta.**

Riigieelarve seaduse § 38 lõike 2 alusel peab Riigikogule esitatav riigieelarve eelnõu vastama avaldatud õigusaktidele ning õigusaktidele, mis on Vabariigi Valitsuse poolt algatatud Riigikogus enne riigieelarve esitamist. Selle tingimuse täitmiseks on oluline kindlustada olukord, kus riigieelarvet mõjutavad õigusaktid on Riigikogu menetlusse esitatud enne riigieelarve eelnõu esitamist või esitatakse koos riigieelarve esitamisega.

Ministeeriumi esitatud seaduse eelnõud, mis toovad kaasa 2027. aasta riigieelarve kulu või tulu suurenemise või vähenemise ning mis veel ei ole Riigikogu menetluses ja esitatakse menetlusse enne riigieelarve seaduse eelnõu esitamist või samaaegselt sellega.

Näiteks:

- on otsustatud muuta mõne lõivu, tasu, maksu määra ja/või korraldust, mis hakkab kehtima 2027. aastast;
- on otsustatud muuta mõne arvestusliku kulu piirmäära (nt sotsiaaltoetus, aastase riigieelarve seadusega kehtestatud hüvitis, KRAPS palk vms), mis hakkab kehtima 2027. aastast.

Eelnõud, mida ei menetleta 2027. aasta riigieelarve eelnõuga samas protsessis (näited välistustest):

- on otsustatud teha täiendavaid tegevusi, millele eraldatakse täiendavate ametikohtade loomiseks lisaraha ja see tegevus eeldab mõne seaduse muutmist;
- on otsustatud teha kärpeid, mille sisu ja kehtivuse algus ei ole veel otsustatud;
- on otsustatud teha täiendavaid tegevusi, millele eraldatakse kaasnevateks IT arendusteks lisaraha ja see tegevus eeldab mõne seaduse muutmist;
- on otsustatud muuta tegevus- või projektitoetuste jagamise reegleid, toetuse määra vms ja see eeldab mõne seaduse muutmist;
- on otsustatud teha ümberkorraldusi, mis toovad kaasa õigusakti muutmise;
- Vabariigi Valitsuse määrused, ministri käskkirjad ei ole seaduse eelnõud.

Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna strateegiatalitus vaatab saadud loetelu seaduse eelnõudest üle, vajadusel täpsustab ning esitab lõpliku loetelu Riigikantseleile. Kui eelarve protsessis tehakse täiendavaid otsuseid, mis toovad kaasa muudatuse kehtivas seaduses ning vastavad eespool toodud tingimustele – sellisel juhul edastab ministeerium info esimesel võimalusel Rahandusministeeriumile.

Kui on kahtlusi, kas üks või teine muudatus peab kiirkorras 2027. aasta riigieelarve eelnõuga valmima, siis palun konsulteerige Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna strateegia talitusega.

Loetelu esitatakse rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna strateegiatalituse **kontaktisikule e-kirja teel 1.augustiks** kasutades vormikohast tabelit:

Õigusaktid, mis tuleb esitada Riigikogule enne RE eelnõu esitamist PÕHI.xlsx | 20.01 KB | xlsx

Kontakt: ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee

Viimati uuendatud 02.02.2026

6.2.4.3. Keskvalitsuse juriidilise isiku finantsplaani esitamine

Keskvalitsuse juriidilise isiku finantsplaan on aluseks Rahandusministeeriumile majandusprognoosi koostamisel, millele omakorda tugineb järgmise aasta riigieelarve ning eelarvestrateegia. Finantsplaan esitatakse eelarvestrateegia projekti lisainformatsioonina RES/RE määrus §5 lg 3 p 3 alusel (1. veebruaril kehtiv regulatsioon). Täiendavalt reguleerib keskvalitsuse juriidilise isiku finantsplaani esitamist ka riigieelarve seaduse §12 ning riigivara seaduse § 79 lg 2, mille kohaselt peab finantsplaani kinnitama.nõukogu ja see on aluseks sihtasutuse eelarve koostamisel.

Finantsplaani esitamine on reguleeritud rahandusministri määruses „Keskvalitsuse juriidilise isiku finantsplaanile esitatavad nõuded, finantsplaani esitamise kord ning põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, võlakohustuste ja likviidsete varade arvestusmetoodika“ (vt määrus **https://www.riigiteataja.ee/akt/129032022001**). Andmete esitamisel tuleb lähtuda määrusest ja täiendavaid juhiseid sellele ei esitata.

Finantsplaani alusel jälgitakse riigieelarve seadusest tulenevalt keskvalitsuse juriidilise isiku eelarve tasakaalu ja netovõlakoormuse reegeid (RES § 6 ja § 10).

Keskvalitsuse juriidilise isiku:

- eelarve koostatakse ja kinnitatakse selliselt, et eelarveaasta põhitegevuse tulude ja kulude vahe (põhitegevuse tulem) on tasakaalus või ülejäägis.
- kavandatav põhitegevuse tulem võib olla puudujäägis kuni 30 protsendi ulatuses eelarveaasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulemi puudujääk kaetakse varem põhitegevuse tulemi ülejäägina kogunenud likviidsetest varadest.
- eelarveaasta lõpu seisuga planeeritud võlakohustuste ja likviidsete varade kogusumma vahe

(netovõlakoormus) võib moodustada kuni 40 protsenti samaks eelarveaastaks kavandatud põhitegevuse tuludest, sama kehtib kõikide finantsplaani aastate kohta. Netovõlakoormuse üle 40 protsendi suurenemise lubamise otsustab Vabariigi Valitsus.

Kontakt: margus.taht@fin.ee

Viimati uuendatud 20.12.2024

6.2.4.4. Lisataotlused

Õigusaktidest tulenevad lisataotlused

Eelmise aasta riigieelarve protsessi järgselt vastu võetud või jõustuvad õigusaktid (ka EL õigusaktid), millest tekivad asutusele täiendavad kohustused ja millega kaasnevad lisakulud või –investeeringud, mida ei ole võimalik katta rahastamiskava maksimaalsete vahendite mahtu suurendamata. Valitsemisala veendub, et lisataotust ei ole juba eelmises riigieelarve protsessis VVs käsitletud.

Palgafondi kasvu, inflatsiooni mõju jms kasvusammu kuludesse sisse arvestada ei tohi. Eraldi tuleb välja tuua uued lisanduvad ametikohad.

Õigusaktidest tulenevate lisataotluste hulka ei kuulu (s.t. tegemist on tavapärase lisataotlusega):

- õigusaktid, milles on ette nähtud, et asutus katab tegevused oma olemasoleva ressursiga;
- õigusaktid, mida on menetletud enne eelmise aasta riigieelarve protsessi ja ette nähtud kohustusi ning lisakulusid oli võimalik planeerida;
- õigusaktid, mis on varasemalt vastu võetud ja mille mõju on selgunud hiljem;
- varem VV-s käsitletud lisavajadused mida on otsustatud mitte rahastada (rahastamise otsus tegemata).
- VTK tasandi õigusakt, kuna jõustumine ja/või ettevalmistused ei ole teada;
- EL määrused/direktiivid, mis on ettevalmistamisel.

Rahandusministeerium analüüsib esitatud õigusaktide lisavajaduste vastavust eespool nimetatud tingimustele. Mitte vastavad taotlused tagastatakse ministeeriumile ja nendega ei arvestata edasises protsessis. Puudulikult täidetud taotluste puhul on Rahandusministeeriumil õigus materjal tagastada parandusteks/täiendusteks (parandusteks on valitsemisalal aega 5 tööpäeva).

Rahandusministeerium võib sõltuvalt eelarvearutelude poliitilistest rõhuasetustest koguda õigusaktidest tingitud lisavajaduste kohta detailsemat infot. Sellest teatab Rahandusministeerium eraldi valitsuses toimuvate arutelude ajal.

Koondatud õigusaktide lisavajaduste tutvustamisel riigieelarve aruteludes võib Rahandusministeerium teha Vabariigi Valitsusele ettepaneku lisavajadust mitte rahastada, kui riigieelarves puuduvad vabad vahendid või on alternatiivseid rahastusallikaid.

Õigusaktide lisataotlused esitatakse käibemaksuta. Vabariigi Valitsuses otsustatud lisavajaduste käibemaksu prognoosi täpsustakse riigieelarves vastavalt lisataotluse sisule. VV sihtotstarbeliste vahendite reservi planeeritud lisavahendid, kavandatakse eelarves käibemaksuta ja ministeerium(id) saavad eelarvesse raha taotleda käibemaksuta summas. Tegevuste elluviimisel kasutatakse käibemaksuks valitsemisala eelarves ettenähtud käibemaksu eelarvet.

Lisataotlused esitatakse valitsemisala eelarvestrateegia projekti osana ministri (asutuse juhi) poolt allkirjastatuna **1. juuniks** Rahandusministeeriumi poolt ette antud vormil (Excel).

Vorm

RES/RE 2027+

Õigusaktide LT vorm 2027+.xlsx | 24.53 KB | xlsx

Ministrite lauaringi lisataotlused

Standardiseerime eelarvekabineti ministrite lisataotluste lauaringi, et veelgi tõsta otsuste kvaliteeti.

Kabinetis jälgitavuse hoidmiseks on vajalik, et taotlusi kokku võtvad avaslaidid järgivad ühtset rahandusministeeriumi poolt antud formaati, kuid neile on võimalik lisada ministri soovi korral vabas vormis üks-kaks illustreerivat slaidi. Slaide ja arvestuste aluseid jagatakse eelnevalt rahandusministeeriumiga, et tagada ebakõlade vältimine kabinetiarutelude jooksul.

Taotlusi ministri kohta võib olla kuni **kolm** (iga taotluse kohta slaid ja vabas vormis arvestuse alused lisataotluse summa kujunemisest).

Kui lisataotlus sisaldab personali- või majanduskulu, siis neid eelarveid ei saa esitada kasvavalt. Lisataotlused esitatakse käibemaksuta.

Materjalide esitamise tähtaeg on 17.08.

Ministrite lauaringi slaidid pannakse üles e-kabinetti.

Vorm - esitlus.pptx | 68.98 KB | pptx

Põhiseaduslike institutsioonide lisavajadused

Põhiseaduslikud institutsioonid (edaspidi PSI) esitavad lisataotlused läbiva ressursina või majandusliku sisu jaotuses järgmiselt:

- Tööjõukulu (v.a palgakasv)
- Majandamiskulu
- Toetused
- Investeeringud
- Palgakasv

Põhiseaduslikud institutsioonid esitavad lisavajadused Rahandusministeeriumile ja Riigikogu rahanduskomisjonile. Lisavajadusi menetleb Riigikogu rahanduskomisjon.

Põhiseadusliku institutsiooni LT vorm 2027+_1.xlsx | 20.25 KB | xlsx

Kontakt: ram.kants.epo.ro.st@fin.ee

Viimati uuendatud 17.08.2026

6.2.4.5. Aastate vahel ümbertõstmise taotlused

- Riigi eelarvestrateegia koostamisel võib teha piirmääraga kulude ja investeeringute muudatusi aastate (sh käesolev aasta) vahel, näiteks kui mõni projekt ei valmi kavandatud ajagraafikus. Ümber tõstetavate kulude ja investeeringute summaarne maht ei tohi muutuda.
- Ümber võib aastate vahel tõsta ainult eelnevalt kindlaks otstarbeks otsustatud kulusid ja investeeringuid (sh reservi koosseisus olevad summad, mida ei ole valitsemisala eelarvesse välja makstud).
    - Aastate vahel ei tõsteta ümber Vabariigi Valitsuse reservist valitsemisalade eelarvesse eraldatud vahendeid.
- Aastate vahelise ümber tõstmise taotlused esitatakse valitsemisala vastutava ministri, põhiseadusliku institutsiooni juhi või Riigikantselei juhi poolt Rahandusministeeriumile vastaval vormil riigi eelarvestrateegia koostamise käigus. Eelarve ümber tõstmise taotluste esitamise **tähtaeg** on **1.august.** Ümbertõstmiste taotluse vorm on lisatud käesolevale juhendile.
- Rahandusministeerium koostab eelarve ümber tõstmiseks esitatud taotluste põhjal Vabariigi Valitsusele otsustamiseks koondülevaate ümber tõstmise vajadustest osana riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve koostamise protsessist.
- Eelarve aastate vahelise ümber tõstmise taotluse esitamise ajal ei sisestata taotlusi KAISi. Peale taotluse heaks kiitmist Vabariigi Valitsuses lisatakse otsused Vabariigi Valitsuse meetmete tabelisse ning sisestatakse seejärel valitsemisalade poolt KAISi koos teiste Vabariigi Valitsuse otsustega. Vabariigi Valitsuses heaks kiidetud taotluste rakendamiseks valitsemisalad vajadusel:
    - muudavad riigieelarve eelmise aasta vahendite jääkide ülekandmist käsitlevat käskkirja ja/või
    - esitavad Rahandusministeeriumile muudatusettepaneku jooksva aasta riigieelarve seaduse muutmiseks vastavalt Rahandusministeeriumi poolt antavatele suunistele.

Eelarve aastate vahelise ümbertõstmise taotluse vorm:

Aastate vahel ümbertõstmine RES2027-2030.xlsx | 24.66 KB | xlsx
Kontakt: RAM Finantstalitus (FT) <ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee>

Viimati uuendatud 02.01.2026

6.3. Majandusprognoosi koostamine

MAJANDUSPROGNOOSI KOOSTAMISE EESMÄRK JA PÕHIMÕTTED

Rahandusministeeriumi majandusprognoosi koostamist reguleerib Riigieelarve seadus ning see koosneb makromajandus- ja rahandusprognoosist. Rahandusministeerium koostab majandusprognoosi kaks korda aastas kevadel ja suvel. Kevadprognoos avaldatakse hiljemalt aprilli alguses ning suveprognoos augusti teises pooles.

Majandusprognoosi koostamise eesmärk:

- Makromajandusprognoosi eesmärk on kirjeldada riigi majanduskeskkonda koos tõenäoliste arengustsenaariumitega ja teavitada sellest avalikkust.
- Makromajandusprognoos on aluseks rahandusprognoosile, millega kirjeldatakse valitsussektori tulusid, kulusid ja investeeringuid koos tõenäoliste muutustega. Rahandusprognoos on riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve eelnõu ning fiskaalpoliitiliste otsuste tegemisel aluseks.
- Samuti on see aluseks seadusemuudatuste mõjuhinnangutele.
- Prognoos on mõeldud ka laiemaks avalikuks kasutamiseks, pakkudes analüüsi majanduses ning riigi rahanduses toimuvast ja ühe tõenäolise tulevikustsenaariumi.

Majandusprognoosi koostamise põhimõtted:

- **Poliitiline sõltumatus**:
    - Majandusprognoosi koostavad ametnikud või töötajad on prognoosi koostamisel ja koostamise metoodika valikul sõltumatud.
    - EL liikmesriikide majandus- ja eelarvepoliitikate koordineerimise raamistiku reeglid näevad ette, et kõigis euroala riikides jälgiks sõltumatu institutsioon eelarvepoliitika vastavust eelarvereeglitele ning hindab vajaduse korral tarvidust rakendada raamistikus toodud korrigeerimismeetmeid. Eestis peab Eesti Panga juurde loodud sõltumatu eelarvenõukogu põhikirja kohaselt andma hinnangu riigi makromajandus- ja rahandusprognoosidele ja eelarvestrateegiale ning valitsussektori struktuurse eelarvepositsiooni eesmärgi saavutamise kohta.
- **Läbipaistvus** – majandusprognoosi seletuskirjas kirjeldatakse prognoosi eeldused ja tuuakse välja võrdlus erinevate prognoosijate tulemustega.
- **Konservatiivsus**
- **Lähtutakse tehtud otsustest** – majandusprognoos lähtub tehtud otsustest, poliitikastsenaarium riigi eelarvestrateegias või eelarves võib sisaldada plaane.
- **Tunnustatud organisatsioonide väliseelduste kasutamine.**
- **Prognoosi aluseks on viimane avaldatud majandus- ja rahandusstatistika** ning prognoos on koostatud jooksva ning järgneva nelja aasta kohta.

RAHANDUSPROGNOOSI SISEND

Rahandusprognoosi koostamisel osaleb palju erinevaid osapooli, nii Rahandusministeeriumi teistest osakondadest kui ka väljapoolt ministeeriumi. Olulisemateks andmeallikateks on Eesti Maksu- ja

Tolliameti, Statistikaameti ning riigi raamatupidamise andmed. Lisaks on väga olulised ministeeriumidelt kogutud nende valitsemisalasid puudutavad planeerimise andmed, mis on üheks peamiseks kuluprognooside tegemise aluseks.

Majandusprognoosi koostamisel suhtleb vastava valitsemisaladega üldjuhul Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna finantstalituse analüütik, välisvahenditega seotud küsimustes välisvahendite talituse nõunik.

Järgnevalt on selgitatud rahandusprognoosi jaoks vajalikku valitsemisalade sisendi koosseisu ja tähtaegu.

Kevadise rahandusprognoosi sisend valitsemisaladelt:

Protsessi lihtsustamiseks võtab Rahandusministeerium prognoosi aluseks eelarvestrateegia rahastamiskava aluseks olevad maksimaalsed vahendid (vt peatükk **6.2.2 Eelarvevahendite maksimaalsed mahud**). RES 2025-2028 liigenduse väljavõtte infosüsteemist võtame 21. veebruari seisuga. 2029. aasta prognoosi sisendi võrdsustame 2028. aastaga, võimalusel arvestame ka teadaolevate täiendavate muutustega maksimaalsete vahendite liigendamisel.

Suuremate mittemaksuliste tulude (näiteks keskkonnatasud jt) osas küsime uuendatud prognoose eraldi e-kirja teel veebruaris. Juhul kui meil tekib spetsiifilisi täiendavaid küsimusi, siis esitame need individuaalselt konkreetsele valitsemisalale jooksvalt.

Kevadine majandusprognoos avalikustatakse 2025. aastal esialgsete plaanide järgi **03. aprillil.**

Suvise rahandusprognoosi sisend valitsemisaladelt:

Rahandusministeeriumi suvine rahandusprognoos on Riigieelarve ja Riigieelarve strateegia koostamise aluseks, seega on oluline, et sisend oleks erinevate osapooltega kooskõlas ning annaks parima ülevaate tegelikust olukorrast riigi rahanduses.

Peamine sisend valitsemisaladelt rahandusprognoosi on **01. juuniks** esitatav rahastamiskava ning **15. juuliks** saldoandmiku infosüsteemi kaudu esitatav keskvalitsuse juriidilise isiku finantsplaan (vt määrus **https://www.riigiteataja.ee/akt/129032022001**). Juhul kui meil tekib spetsiifilisi küsimusi, siis esitame need individuaalselt konkreetsele valitsemisalale jooksvalt.

01. augustiks küsime kassapõhist lisainfot riigi rahavoogude täpsemaks prognoosimiseks. Riigi võlakoormuse ja intressikulude kasvust tulenevalt on riigi rahavoogude täpsema juhtimine vajaduse ajas oluliselt kasvanud ning seetõttu on vajalik ka täiendav infokorje. Täiendavad juhised esitatakse hiljemalt **01. maiks.**

Suvine majandusprognoos avalikustatakse 2025. aastal esialgsete plaanide järgi **26. augustil.**

Kontakt: kadri.klaos@fin.ee

Viimati uuendatud 20.12.2024

6.4. Andmete esitamine infosüsteemides

KAIS`is andmete esitamine

Kui valitsemisala on muutnud oma andmetabeli nimetust ja/või tabeli struktuuri teavitab valitsemisala sellest Rahandusministeeriumi (tere@rmit.ee). Kirja koopiasse lisab ka finantstalituse analüütiku (enda kontaktisiku), samuti saadetakse teavitus kui andmetabelit uuendatakse.

Valitsemisala andmetabeli alusel uuendatakse riigi koondtabeleid automaatselt automaatselt.

REIS`is andmete esitamine

REIS`is andmete esitamiseks vaata kasutusjuhendit, mis asub Rahandusministeeriumi kodulehel Tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamatus ja juhendi nimi on „**reis_kasutusjuhend.docx**“ .

NB! REIS`i sisestavad andmeid ainult põhiseaduslikud institutsioonid ja Riigikantselei, teiste asutuste andmed viiakse REIS`i Rahandusministeeriumi poolt KAIS`i andmete alusel.

Erinevad nõuded KAIS`is andmete esitamiseks

Kõik muud nõuded mis ei ole toodud antud juhendis, on leitavad „Tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamatust“, **kulumudeli koostamise juhendis** ning **infosüsteemide kasutusjuhendites**.

Kontakt: aili.armvaart@fin.ee

Viimati uuendatud 12.08.2022

6.4.1. KAIS stsenaariumid, perioodid, REIS kategooriad

Plaan. Alates RES`i koostamisest kuni RE vastuvõtmiseni Riigikogus. Algab kõige esimesest ja lõppeb

viimasega.

Eelarve. Peale RE vastuvõtmist toimuvad muudatused ehk kuidas kujuneb ühe aasta sees kasutada olevate vahendite maht.

Stsenaariumi nimi	reference	Selgitus
Plaan_kokku	**PLAAN_KOKKU**	**Top stsenaarium**
Eelarve_plaan	PLAAN	Piirmäärale vastav RES`i taotlus
Prognoos_1	PROGNOOS_1	Kevadprognoosi muudatused
RES_Rahastamiskava	RES_RAHASTAMISKAVA	RES`i protsessi raames tehtavad muudatused
Prognoos_2	PROGNOOS_2	Suveprognoosi muudatused
RE_1_eelnõu_etap	RE_EELNOU	Riigikogule esitatud RE / kinnitatud RES
RE_2_eelnõu_etapp	RE_EELNOU2	Riigikogu RE II lugemise muudatused
RE_3_eelnõu_etapp	RE_EELNOU3	Riigikogu RE III lugemise muudatused
Eelarve_kokku	**EELARVE_KOKKU**	**Top stsenaarium. Kõik kasutada olevad vahendid.**
Kinnitatud_eelarve	EELARVE	Riigikogu poolt kinnitatud eelarve
Eelarve_liigendus	EELARVE_LIIGENDUS	VV liigenduse muudatused
Jooksev_muudatus	JOOKSEV_MUUDATUS	Asutuse otsustustasandi muudatused
Ministri_liigendus	MINISTRI_LIIGENDUS	Valitsemisala otsustustasandi muudatused

Stsenaariumi nimi	reference	Selgitus
Lisaeelarve	LISAEELARVE	Riigikogus tehtav lisaeelarve
Seaduse_muudatus	SEADUSE_MUUDATUS	Riigikogus tehtav RE seaduse muudatus
Eelarve_ule	EELARVE_ULE	Eelmisest aastast ülekantud vahendid
Reserv	RESERV	VV, sihtotstarbelisest- ja omandireservist saadud vahendid
Tegelik	**Tegelik**	**Eelarve täitmine**
Tegelik_plaan	**Tegelik_plaan**	**Prognoositav eelarve täitmine**
RIB	**RIB**	**Tuludest sõltuvate kulude tegelikud eelarved**
Eelarve_prognoos	**EELARVE_PROGNOOS**	**Asutustele reaalne eelarve (koos erinevate aastasiseste täpsustuste prognoosidega)**

KAIS`is kasutusel olevad perioodid

Kasutusel on alljärgnevad perioodid:

1.1 AASTA

Kasutusel on numbrilised aasta väärtused (2019, 2020, 2021 jne).

1.2 POOLAASTA

Kasutusel on väärtused kahe poolaasta lõikes, kus on sees ka aasta tunnus (nt 2020_I_PA, 2020_II_PA), st samasugune kahene komplekt tekib iga aasta kohta.

1.3 KVARTAL

Kasutusel on väärtused nelja kvartali lõikes, kus on sees ka aasta tunnus (nt 2020_I_KV, 2020_II_KV, 2020_III_KV, 2020_IV_KV), st samasugune neljane komplekt tekib iga aasta kohta.

1.4 KUU

Kasutusel on väärtused 12 kuu lõikes, kus on sees ka aasta tunnus (nt 2020_01, 2020_02, 2020_03 jne), st samasugune 12ne komplekt tekib iga aasta kohta.

REIS`is kasutusel olevad kategooriad

RES – Riigi eelarvestrateegia.

RE – Riigieelarve.

SBAA1, **SBAA2** ja **SBAA3**– Riigikogu poolt tehtav riigieelarve muutmine ja/või lisaeelarve. Kui aasta jooksul on mitu siis kasutatakse mõlemat; kui ainult üks, siis ainult esimest.

SBAG1, **SBAG2**, **SBAG3**, **SBAG4** ja **SBAG5** – Vabariigi Valitsuse liigenduse muutmised. Kasutatakse vastavalt sellele, mitu liigenduse muutmist aasta jooksul tehakse.

SBA1 kuni **SBA12** – nn jooksvad muudatused (asutuse otsustustasand) ja /või ministri liigendusega tehtavad muudatused. On võimalik kasutada 12 erinevat.

NB! REIS`i sisestavad andmeid ainult põhiseaduslikud institutsioonid ja Riigikantselei, teiste asutuste andmed viiakse REIS`i Rahandusministeeriumi poolt KAIS`i andmete alusel.

Kontakt: aili.armvaart@fin.ee

Viimati uuendatud 15.03.2023

6.4.2. Andmete esitamisel kasutatavad stsenaariumid/perioodid/kategooriad

KAIS`is esitatakse andmed kasutades stsenaariumeid ja perioode (vt **6.4.1 KAIS stsenaariumid, perioodid, REIS kategooriad**). Alati peab olema kasutusel stsenaarium ja aasta, kvartali ja poolaasta kasutamine ei ole kohustuslik. Kuu kasutamine on teatud juhtudel kohustuslik, teistel vabatahtlik (vt antud punkti alapunkte).

NB! Kui andmed on esitatud kuu tasemel, siis on kõrgemad perioodid (poolaasta, kvartal, aasta) täidetud juba automaatselt.

REIS`is esitatakse andmed kasutades kategooriat (CATEGORY) ja aastat. Aasta on planeeritava perioodi esimene aasta (nt RES 2026-2029 osas on aastaks 2026).

NB! REIS`i sisestavad andmeid ainult põhiseaduslikud institutsioonid ja Riigikantselei, teiste asutuste andmed viiakse REIS`i Rahandusministeeriumi poolt KAIS`i andmete alusel.

Andmete esitamine ja muutmine erinevatel eelarveprotsessi etappidel

1. **Riigi eelarvestrateegia**
2. **Riigieelarve**
3. **Riigieelarve seaduse muutmine Riigikogus**
4. **Lisaeelarve**
5. **Vabariigi Valitsuse liigendus**
6. **Asutuse tasandi muudatused**
7. **Valitsemisala tasandi muudatused**
8. **Ülekantavad vahendid**
9. **Reservid**
10. **RIB**
11. **Eelarve täitmine**

1. Riigi eelarvestrateegia

KAIS

Riigi eelarvestrateegia andmete esitamine toimub alljärgnevalt:

- Esialgne etteantud maksimaalselt kasutada olevatele vahenditele vastav taotlus esitatakse kasutades stsenaariumit „Eelarve_plaan“. Aasta osas kasutatakse planeeritavaid aastaid (nt RES 2026-2029 andmete esitamisel on aastateks 2026-2029). Madalamate perioodide kasutamine ei ole kohustuslik.

- Rahandusministeeriumi kevadisest majandusprognoosist (**https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid**) tulenevad muudatused ning 1. juunil esitatav riigi eelarvestrateegia rahastamiskavaga seotud muudatused esitatakse stsenaariumis “RES_rahastamiskava“. Aasta osas kasutatakse planeeritavaid aastaid (nt RES 2026-2029 andmete esitamisel on aastateks 2026-2029). Madalamate perioodide kasutamine ei ole kohustuslik. **NB!** esitatakse ainult muutused võrreldes

stsenaariumis „Eelarve_plaan“ esitatud andmetega.

- Rahandusministeeriumi suvisest majandusprognoosist (**https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid**) tulenevad muudatused esitatakse stsenaariumis “Prognoos_2“. Aasta osas kasutatakse planeeritavaid aastaid (nt RES 2026-2029 andmete esitamisel on aastateks 2026-2029). Madalamate perioodide kasutamine ei ole kohustuslik. **NB!** esitatakse ainult muutused võrreldes stsenaariumis „Eelarve_plaan“ ja „RES_rahastamiskava“ esitatud andmetega.

- Vabariigi Valitsuse (ja kõigist muudest) otsustest tulenevad muudatused esitatakse stsenaariumis „RE_1_eelnõu_etapp“. Aasta osas kasutatakse planeeritavaid aastaid (nt RES 2026-2029 andmete esitamisel on aastateks 2026-2029). Madalamate perioodide kasutamine ei ole kohustuslik. **NB!** esitatakse ainult muutused võrreldes stsenaariumis „Eelarve_plaan“, „RES_rahastamiskava“ ning „Prognoos_2“ kokku esitatud andmetega.

- **NB!** Eelpool toodud neli stsenaariumit („Eelarve_plaan“; „RES_Rahastamiskava“, „Prognoos_2“ ja „RE_1_eelnõu_etapp“) kokku (ehk need neli kokku liites) annavad lõpliku kinnitatud riigi eelarvestrateegia.

REIS

Kasutatakse riigieelarve strateegia andmete esitamiseks kategooriat „RES“. Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt siis on vastav protsesse veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud.

2. Riigieelarve

KAIS

Kasutatakse riigieelarve andmete esitamiseks:

- Aluseks (millele lisatakse II ja III lugemise muudatused) on VV poolt kinnitatav eelarve, mis esitatakse riigikogule (Eelarve_plaan“; „RES_Rahastamiskava“, „Prognoos_2“ ja „RE_1_eelnõu_etapp“).

- Riigikogus tehtavad II lugemise muudatused. Kasutatakse stsenaariumit RE_2_eelnõu_etapp. Aasta osas kasutatakse planeeritavat aastat (nt RE 2025 andmete esitamisel on aastaks 2025). Madalamate perioodide kasutamine ei ole kohustuslik. **NB!** esitatakse ainult muutused võrreldes varasemate stsenaariumitega esitatule.

- Riigikogus tehtavad III lugemise muudatused. Kasutatakse stsenaariumit RE_3_eelnõu_etapp. Aasta osas kasutatakse planeeritavat aastat (nt RE 2025 andmete esitamisel on aastaks 2025). Madalamate perioodide kasutamine ei ole kohustuslik. **NB!** esitatakse ainult muutused võrreldes varasemate stsenaariumitega esitatule.

NB! Kui eelarve on Riigikogu poolt vastu võetud viiakse andmed üle stsenaariumisse „**Kinnitatud_eelarve**“. Üle viiakse kõik plaani stsenaariumid kokku (vt juhendi punktis 1 toodud „**Plaan_kokku**“ stsenaariumid) ehk tekib ühe stsenaariumina kinnitatud eelarve. Aasta osas kasutatakse planeeritavat aastat (nt RE 2025 andmete esitamisel on aastaks 2025). Madalamate perioodide kasutamine ei ole kohustuslik.

REIS

Kasutatakse riigieelarve andmete esitamiseks kategooriat „RE“. Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt, siis on vastav protsesse veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud. Riigikogu poolt lugemisel tehtavad muudatused sisestatakse samasse kohta, muudatuste endi vaatamiseks on loodud aruanded (vt juhendi punkt 9).

KAIS

Riigieelarve seaduse muudatuse andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „Seaduse_muudatus“. Aasta osas kasutatakse aastat, mille seadust muudetakse (nt 2025. aasta Riigieelarve seaduse muutmise andmete esitamisel on aastaks 2025).

Kohustuslik on kasutada perioodi „kuu“ väärtust. Kuna Riigikogus lugemise muudatuste eristamiseks ei ole eraldi stsenaariumit, kasutatakse selleks kuud.

- Riigikogule esitatavad andmed kajastatakse kasutades augustikuu ja juulikuu väärtust (nt „2025_08“ ja "2025_07").
- Riigikogu II lugemise muudatuste andmete esitamiseks kasutades septembrikuu väärtust (nt „2025_09“).
- Riigikogu III lugemise muudatuste andmete esitamiseks kasutades oktoobri- ja novembri kuu väärtusi (nt „2025_10“ ja „2025_11“).
- NB! Kui on soov näha aruandluses kogu seaduse muudatust kokku (algne koos lugemiste muudatustega) kasutatakse ainult aasta väärtust (nt „2025“) ehk kuu piirangut ei tehta.
- Kui Riigikogus tehakse aasta jooksul rohkem kui üks riigieelarve seaduse muutmine siis teise riigieelarve seaduse muutmise jaoks on kõik muu samasugune va perioodi kuu kasutamine, mis on alljärgnev:
- Riigikogule esitatavad andmed kajastatakse kasutades jaanuari- ja veebruari kuu väärtust (nt „2025_01“ ja „2025_02“).
- Riigikogu II lugemise muudatuste andmete esitamiseks kasutades märtsi- ja aprilli kuu väärtust (nt „2025_03“ ja „2025_04“).

- Riigikogu III lugemise muudatuste andmete esitamiseks kasutades mai- ja juuni kuu väärtust (nt „2025_05“ ja „2025_06“).

REIS

Kasutatakse riigieelarve seaduse muutmise andmete esitamiseks kategooriaid „SBAA1 ja SBAA2“. Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt, siis on vastav protsesse veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud. Riigikogu poolt lugemisel tehtavad muudatused sisestatakse samasse kohta, muudatuste endi vaatamiseks on loodud aruanded.

4. Lisaeelarve

KAIS

Lisaeelarve andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „Lisaeelarve“. Aasta osas kasutatakse aastat mis aasta kohta lisaeelarvet tehakse (nt 2025. aasta Lisaeelarve andmete esitamisel on aastaks 2025). Juhises kasutatakse näidisena aastat 2025. Palume kasutada protsessiga seotud aastat.

Kohustuslik on kasutada perioodi „kuu“ väärtust. Kuna Riigikogus lugemise muudatuste eristamiseks ei ole eraldi stsenaariumit, kasutatakse selleks kuud.

- Riigikogule esitatavad andmed kajastatakse kasutades augustikuu väärtust (nt „2025_08“) või märtsikuu väärtust (nt "2025_03").
- Riigikogu II lugemise muudatuste andmete esitamiseks kasutades septembrikuu väärtust (nt „2025_09“) või aprillikuu väärtust (nt "2025_04").
- Riigikogu III lugemise muudatuste andmete esitamiseks kasutades oktoobrikuu väärtust (nt „2025_10“) või maikuu väärtust (nt "2025_05").

NB! Kui on soov näha aruandluses kogu lisaeelarvet kokku (algne koos lugemiste muudatustega) kasutatakse ainult aasta väärtust (nt „2025“) ehk kuu piirangut ei tehta.

Kui Riigikogus tehakse aasta jooksul rohkem kui üks lisaeelarve siis teise lisaeelarve jaoks on kõik muu samasugune va perioodi kuu kasutamine, mis on alljärgnev:

- Riigikogule esitatavad andmed kajastatakse kasutades jaanuari ja juuli kuu väärtust (nt „2025_01“ ja "2025_07").
- Riigikogu II lugemise muudatuste andmete esitamiseks kasutades veebruari ja novembri kuu väärtust (nt „2025_02“ ja "2025_11").

- Riigikogu III lugemise muudatuste andmete esitamiseks kasutades juuni ja detsembri kuu väärtust (nt „2025_06“ ja "2025_12").

REIS

REIS`is kasutatakse lisaeelarve**[4]** andmete esitamiseks kategooriaid „SBAA1 ja SBAA2“. Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt, siis on vastav protsesse veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud. Riigikogu poolt lugemisel tehtavad muudatused sisestatakse samasse kohta, muudatuste endi vaatamiseks on loodud aruanded (vt juhendi punkt 9).

5.Vabariigi Valitsuse liigendus

KAIS

Vabariigi Valitsuse liigenduse andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „Eelarve_liigendus“. Aasta osas kasutatakse aastat mis aasta kohta liigendust tehakse (nt 2025. aasta liigenduse andmete esitamisel on aastaks 2025).

Kohustuslik on kasutada perioodi „kuu“ väärtust. Kuna aasta jooksul tehakse mitu VV liigenduse muudatust ja nende eristamiseks ei ole eraldi stsenaariumit, kasutatakse selleks kuud.

- Esimese VV liigenduse muutmise andmed kajastatakse kasutades aprilli kuu väärtust (nt „2025_04“).
- Teise VV liigenduse muutmise andmed kajastatakse kasutades juuli kuu väärtust (nt „2025_07“).
- Kolmanda VV liigenduse muutmise andmed kajastatakse kasutades septembri ja oktoobri kuu väärtust (nt "2025_09" ja „2025_10“).
- Neljanda VV liigenduse muutmise andmed kajastatakse kasutades detsembri kuu väärtust (nt „2025_12“).
- Esimese erakorralise VV liigenduse muutmise andmed kajastatakse kasutades märtsi kuu väärtust (nt „2025_03“).
- Teise erakorralise VV liigenduse muutmise andmed kajastatakse kasutades novembri kuu väärtust (nt „2025_11“).

NB! Kui on soov näha aruandluses kogu VV liigenduse muutmist kokku (kõik erinevates kuudes kasutatud), siis kasutatakse ainult aasta väärtust (nt „2025“) ehk kuu piirangut ei tehta.

REIS

Kasutatakse Vabariigi Valitsuse liigenduse muutmise andmete esitamiseks kategooriaid „SBAG1, SBAG2, SBAG3, SBAG4 ja SBAG5“. Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt siis on vastav protsesse veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud.

6. Asutuse tasandi muudatused

KAIS

Asutuse tasandi muudatuste (nn jooksev muudatus) andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „Jooksev_muudatus“. Aasta osas kasutatakse aastat, millise kohta liigendust tehakse (nt 2025. aasta liigenduse andmete esitamisel on aastaks 2025).

Kohustuslik on kasutada perioodi „Kuu“ väärtust.

REIS

Kasutatakse asutuse tasandi muudatuste**[5]** (nn jooksvad muudatused) andmete esitamiseks kategooriaid „SBAJ1 kuni SBAJ12“. Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt, siis on vastav protsesse veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud.

7. Valitsemisala tasandi muudatused

KAIS

Valitsemisala tasandi muudatuste (nn ministri liigendus) andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „Ministri_liigendus“. Aasta osas kasutatakse aastat, mille kohta liigendust tehakse (nt 2025. aasta liigenduse andmete esitamisel on aastaks 2025).

Kohustuslik on kasutada perioodi „Kuu“ väärtust.

REIS

REIS`is kasutatakse valitsemisala tasandi muudatuste (nn ministri liigendus) andmete esitamiseks kategooriaid „SBA1 kuni SBA12“. Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt, siis on vastav protsesse veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud.

8. Ülekantavad vahendid

KAIS

Ülekantavate vahendite andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „Eelarve_ule“. Aasta osas kasutatakse aastat, millisesse aastasse vahendid üle kantakse (nt 2024. aastast kasutamata jäänud

vahendite ülekandmisel on aastaks 2025).

Kohustuslik on kasutada perioodi „Kuu“ väärtust. Perioodi "Kuu" väärtusega saab eristada korralisi- ja erakorralisi ülekandmisi ning tehtud muudatusi. Mai kuu väärtus (2025_05) tähistab korralisi ülekandmisi, kõik teised kuuväärtused tähistavad vastavas kuus tehtud erakorralisi ülekandmisi või muudatusi.

REIS

REIS`is kasutatakse ülekantavate andmete esitamiseks kategooriaid „YK1“ kuni "YK12". "YK5" tähistab korralist ülekandmist, kõik teised erakorralisi ülekandmisi või muudatusi. Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt, siis on vastav protsess veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud.

9. Reservid

KAIS

Reservidest (Vabariigi Valitsuse reserv, Omandireformi reserv, Sihtotstarbeline reserv) saadud vahendite andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „Reserv“. Aasta osas kasutatakse seda aastat, mis aastal reservist vahendid saadi (nt 2025. aastal saadud vahendite osas on aastaks 2025).

Kohustuslik on kasutada perioodi „Kuu“ väärtust.

REIS

REIS`is kasutatakse reservidest saadud andmete esitamiseks kategooriaid „RESERV1“ kuni "RESERV12". Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt, siis on vastav protsess veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud.

10. RIB

KAIS

RIB (reaalsed tuludest sõltuvad kulud/tulud) vahendite andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „RIB“. Aasta osas kasutatakse aastat, mis aasta tuludest sõltuvate kulude/tulude andmeid esitatakse (nt 2025. aastast eelarve osas on aastaks 2025). Madalamate tasemete perioodide kasutamine ei ole kohustuslik.

REIS

REIS`is RIB vahendeid ei koguta.

11. Eelarve täitmine

KAIS

Eelarve täitmise andmete esitamiseks kasutatakse stsenaariumit „Tegelik“. Aasta osas kasutatakse aastat, mille kohta täitmise andmeid vajatakse (nt 2025. aasta eelarve täitmise andmete esitamisel on aastaks 2025).

Kohustuslik on kasutada perioodi „kuu“ väärtust. Näiteks jaanuari täitmise andmed kajastatakse kasutades jaanuari kuu väärtust „2025_01“.

NB! Kui on soov näha aruandluses kogu aasta täitmist kokku kasutatakse ainult aasta väärtust (nt „2025“) ehk kuu piirangut ei tehta.

REIS

Eelarve täitmise andmed viib REIS`i Rahandusministeerium KAIS`i ja SAP`i andmete alusel. REIS`is kasutatakse eelarve täitmise andmete esitamiseks kategooriat „ACTUAL". Kui andmete sisestamist alustatakse veebilehelt, siis on vastav protsess veebilehel avatud ja sealtkaudu sisestusvormi avades on kategooria ja aasta valik automaatselt kasutaja poolt tehtud.

---

[1] Täpsemalt vt. **https://www.rahandusministeerium.ee/et/paigaldustabeli-leht-scenario**

[2] Põhjus miks võib mõlemat kasutada on see, et kui muudatus tuleneb algse eelarve jagamisreegli muutmisest siis ei saa seda sisestada ühte perioodi vaid tuleb algne rida koos algse reegliga panna ühte perioodi ja sama rida (teise märgiga) koos uue reegliga teise perioodi. Ning need kaks kokku annavad siis muudatusettepaneku.

[3] REIS´is ei eristata seaduse muutmise ja lisaeelarve andmeid, need esitatakse koos ühe kategooria raames.

[4] REIS´is ei eristata seaduse muutmise ja lisaeelarve andmeid, need esitatakse koos ühe kategooria raames.

[5] REIS`is ei eristata asutuse tasandi muudatusi (jooksvad muudatused) ja valitsemisala tasandi muudatusi (ministri liigendus), need esitatakse ühe kategooria raames.

[6] REIS`is ei eristata asutuse tasandi muudatusi (jooksvad muudatused) ja valitsemisala tasandi muudatusi (ministri liigendus), need esitatakse ühe kategooria raames.

Kontakt: aili.armvaart@fin.ee

Viimati uuendatud 18.09.2025

6.5. Ükslehtede metoodika

Eesmärk ja kasutamine

- Temaatilised ükslehed annavad valitsusele kiire ülevaate valitsemisalade prioriteetidest (RES/RE) riigieelarve läbirääkimiste alguses. Valitsemisala tutvustavad ükslehed edastavad olulisemad muudatused valitsemisalaga seotud teemadel, sh tulemusvaldkondade eelarve ja mõõdikud ning väljakutsed, valitsemiala eelarve ja tegevuspõhine eelarve, olulised muudatused personali teemal, kinnisvaraga seotud näitajad jmt.
- Kaasaegne infodisain ja olulisele fokuseeritud ajakohased andmed aitavad paremini mõista riigi raha kasutust ning toetavad nii avalikkuse kui ka otsustajate teadlikkust.
- Lõplike eelarve numbritega ükslehed esitatakse RES/RE materjalidega Riigikogule, ükslehtede elemente kasutatakse Riigieelarve seletuskirjas.
- Uuendatud ükslehed avaldatakse Rahandusministeeriumi kodulehel, kust avalikkus leiab kõige olulisema info nii tulemusvaldkondade kui ka ministeeriumi valitsemisalade kohta. Ükslehed on saadaval ka inglise keeles.
- Kokku on 11 valitsemisala ükslehte ja 16 tulemusvaldkonna ükslehte.

Ajakava

- Osaliselt uuendatakse ükslehti kevadisteks eelarve läbirääkimisteks valitsemisaladega (ei avaldata kodulehel).
- Esialgsete eelarve numbritega Vabariigi Valitsuse kabineti istungiks septembri alguses- valmimine **augustis (ei ole avaldatud kodulehel)**
- Lõplike eelarve numbritega ükslehed uuendatakse RES/RE materjali Riigikogule esitamise ajaks pärast eelarveotsuste tegemist septembris, avaldatakse Riigikogu materjalides ja Rahandusministeeriumi kodulehel.

Valitsemisala ükslehe metoodika

Personal

Asutuse mediaanpalk

Mediaanpalk on väärtus, millest pooled kogupalgad on suuremad ja pooled väiksemad. Mediaanpalk sisaldab 01.06.2026 seisuga põhipalka ning kuupõhiseks teisendatud perioodi 01.06.2025-31.05.2026 lisatasusid, tulemustasusid ja preemiaid (jagatud 12-ga).

Näidatud on muutus võrreldes eelmise aasta sama perioodi mediaanpalgaga (01.06.2024-31.05.2025).

Andmed põhinevad Rahandusministeeriumi tellitud palgauuringul ja SAP BO aruandel RH051 „Palgauuringu aruanne“. Arvestusest on välja jäetud kõrgemad riigiteenijad (riigisekretär, riigi peaprokurör, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik, ministrid ja kohtunikud).

Valitsemisala mediaanpalk on valitsemisala töötajate kogupalkade järjestatud jada keskmine väärtus.

Palga andmed uuendatakse augusti II poolel palgauuringu tulemustest lähtuvalt.

Töötajate arv.

Esitatud on seisuga 01.06.2026 keskmine täistööajale taandatud töötajate arv (FTE) ning selle muutus võrreldes 01.06.2025 seisuga.

Andmed põhinevad SAP BO aruanne HR069 „Töötajate keskmine koormus tegevusala lõikes“. Arvesse on võetud täidetud ametikohtadel töötavad aktiivses teenistussuhtes olevaid töötajaid vastavalt nende töökoormusele.

Andmed ei hõlma ministreid, riigikontrolöri, riigisekretäri ja tsiviilmissioonide eksperte, rasedus- ja sünnituspuhkusel ning lapsehoolduspuhkusel viibijaid ja teisi, kelle teenistussuhe on peatatud kauemaks kui 6 kuud.

Vastavalt RahaPTS §53 lg 4 ei ole Rahapesu Andmebüroo personaliteave avalik.

Joonist on iga valitsemisala kohta selgitatud riigieelarve seletuskirja 3. osas.

Kulude majanduslik sisu (2027.a eelarve, tuh euro)

Majandusliku sisu järgi on eristatud tööjõukulud (konto 50), majandamiskulud (konto 55), sotsiaaltoetused (konto 41) ning muud toetused (konto 45). Kõik ülejäänud kulud (sh käibemaks) on kajastatud muude kulude all.

Valitsemisalade puhul, kus asutusi on rohkem, on osad asutused välja toodud gruppidena, mis on tähistatud tärniga tabeli jaluses. Gruppide puhul ei ole välja toodud võrdlust eelmise aastaga.

Tabelis võrreldakse 2027. aasta planeeritud eelarvet 2026. aasta 30.06.2026 seisuga muudetud eelarvega. Võrdluse aluseks olev 2026. aasta eelarve ei hõlma eelarvesse hiljem lisandunud vahendeid (eelmisest aastast ülekantud vahendeid ega reservist eraldatud vahendeid).

Kinnisvaraportfell

Kinnisvaraportfelli ülevaate on koostanud Rahandusministeerium, tuginedes Riigi Kinnisvararegistris esitatud hoonestatud kinnisvara juhtimiskava ja investeeringukava andmetele, personali SAPi ja Ehitisregistri andmestikule (seisuga 01.06.2026).Ülevaates ei kajastata hooned mille kohta on tehtud märge, et tegemist ei ole juhtimiskava objektiga.

Hoonete seisukord näitab nende ehitustehnilist taset. Väga heas ja heas seisukorras hooned on viimase 20 aasta jooksul ehitatud või rekonstrueeritud ning vajavad vaid hooldust ja väiksemaid remonte.

Rahuldavas seisukorras hooned vastavad enamasti nõuetele, kuid vajavad juba remonti ja kaasajastamist. Halvas ja väga halvas seisus hoonetel on olulisi puudusi, need ei vasta täielikult ehitusnõuetele ning vajavad ulatuslikku rekonstrueerimist või asendamist uute hoonetega.

Hoonete energiatõhususele on EL direktiividega seatud miinimumnõuded. Hooned energiaklassiga A, B või C vastavad miinimumnõuetele. Igal aastal tuleb 3% madalama energiaklassiga hoonetest viia miinimumnõuetele vastavaks. 2030. aastaks tuleb tõsta H ja G klassis olevate hoonete ning 2033. aastaks ka F klassis olevate hoonete energiatõhusust vähemalt E klassile vastavaks. Puuduva märgisega hoonetele tuleb tellida energiamärgis.

Hoonete seisukord ja energiatõhusus ei pruugi olla omavahel korrelatsioonis. Heas ehitustehnilises seisukorras hoone võib olla madalas energiaklassis.

Büroohoonete pinnakasutuse tõhusus on näitaja, mis leitakse büroopinna (m²) ja täiskoormusele taandatud töötajate arvu (TKT) suhtena. Vabariigi Valitsus seadis 3.07.2025 kabinetiotsusega sihttasemeks büroopinnale investeeringuid tehes rajada mitte rohkem kui 12 m2 pinda TKT kohta ning olemasolevate pindade tõhustamisel ilma investeeringuid tegemata 16 m2/TKT.

Büroopinna kasutuse tõhusust seiratakse pindadel, mille juhtfunktsiooniks RKVR-s on haldusasutus. TKT arv tuleb personali infosüsteemist (SAP), TKT-de hulka ei arvestata püsival kaugtööl töötajaid ega pikaajaliselt eemal viibivaid töötajaid (vanemapuhkus, lähetus, tervislikud põhjused jne). Seega on oluline, et töötajate aadressid oleks SAPis õiged ja sisestatud hoone täpsusega. Personali infosüsteemi andmete õigsuse eest vastutab pinda kasutav asutus.

Büroopind – pind, mida kasutatakse kontoritööks või selle toetamiseks. Selle hulka arvestatakse:
- Aatrium/ fuajee
- Kabinet
- Koridor
- Koristus- ja hooldusruum
- Kööginurk/ köök
- Nõupidamisruum
- Ooteruum/ teenindusruum
- Puhkeruum
- WC

Büroopind leitakse pindadel, mille juhtfunktsioon RKVR-s on „haldusasutus“. Info saadakse ruumide eksplikatsioonitabelitest, kui info puudub, siis võetakse aluseks RKVR-s märgitud riigivara pind.

Suuremad töös olevad projektid on vastava ministeeriumi valitsemisala kuni kolm rahaliselt kõige kallimat ehituse rahastusotsusega hoonestatud kinnisvara investeeringuprojekti.

Olulisemad otsuse ootel projektid on vastava valitsemisala investeeringukavas ministeeriumi poolt olulisimaks hinnatud kuni kolm hoonestatud kinnisvara investeeringutaotlust.

Eelarve ja tegevuspõhine eelarve

2024. ja 2025. aasta eelarve sisaldab lõplikku kasutada olnud eelarvet, täitmist, jääke (kogu eelarve) ja ülekantavaid vahendeid (ainult piirmääraga eelarve, mida kannab üle minister).

2026. aasta ehk jooksva aasta eelarve võtab arvesse järgmisi eelarve muudatusi:

- 2025. aasta kinnitatud riigieelarve seadus
- Vabariigi Valitsuse aprilli ja juuli liigendused
- Ministri liigendused perioodil jaanuar–juuni 2026
- Lisaeelarve
- Jooksvad muudatused perioodil jaanuar–juuni 2026

2027. aasta riigieelarve seletuskirja tabelite metoodikamuudatusega tuuakse ülekantavad vahendid ja reservist eraldatud vahendid edaspidi välja eraldi veerus. Tuleva aasta eelarvet võrreldakse üksnes jooksva aasta eelarvega koos muudatustega, mitte enam koos lisandunud vahenditega. Selle muudatusega seoses muudetud ka onepagerite metoodikat.

2027.–2030. aasta eelarved on kinnitatud riigi eelarvestrateegias 2026–2029.

Andmed on esitatud koos käibemaksuga ja ei sisalda amortisatsiooni kulusid.

Jooniseid on iga valitsemisala kohta selgitatud riigieelarve seletuskirja 3. osas.

2024.–2026. aastal toimunud valitsemisalade ümberkorraldustest lähtuvat varasemate aastate eelarve ümberjagamist ei toimu. Aastatel 2024–2026 on näidatud:

- Justiits- ja Digiministeeriumi ükslehel Justiitsministeeriumi eelarvet kuni ümberkorralduste jõustumiseni.

Kasutusel aruanded

2024. ja 2025. aastate andmete jaoks kasutame KAIS-i aruannet „RETA_2022_alates“, vaheleht „A_2_6“. 2024. aasta puhul kasutame aruande fikseeritud seisu. 2025. aasta puhul kasutame jooksvat seisu (andmete väljavõtmise hetkel ei ole andmed veel fikseeritud).

2026. aasta eelarve ehk jooksva aasta eelarve jaoks kasutame KAIS-i aruannet „RE_koos_muudatustega“, vaheleht Onepager. 30.06.2026 fikseeritud seis.

Tulevikuaastate ehk 2026-2029. aastate eelarvete jaoks kasutame KAIS-is aruannet RES_RE, alalehte RES/RE. Need on 1. juuni rahastamiskavaga korrigeeritud andmed.

Tulemusvaldkonna ükslehe metoodika

Tulemusvaldkonna ükslehe päises on kirjas, millise valdkonna arengukavaga on kokku lepitud tulemusvaldkonna strateegilised eesmärgid. Iga tulemusvaldkonna kohta koostatakse üldjuhul üks valdkonna arengukava. Kui arengukava pole lisatud, siis tulemusvaldkonnas arengukava puudub.

Riigikogus vastu võetud Eesti pikaajalist strateegiat „Eesti 2035“ viiakse ellu valdkondlike arengukavade kaudu. Ükslehe päises on näidatud, millistesse viiest „Eesti 2035” strateegilisest sihist tulemusvaldkond panustab. Ikoonide all on toodud sihte iseloomustav lause.

Ükslehe jaluses on kirjas, millised ministeeriumid tulemusvaldkonda ellu viivad.

Tulemusvaldkonna tegevuspõhise eelarve alusandmed on võetud kuluarvestuse infosüsteemist sama metoodika alusel nagu valitsemisala eelarve ükslehe puhul kirjeldatud. Joonistel ei kajastu investeeringud. Tulemusvaldkonna eelarve joonistel on andmed käibemaksuta.

2026. aastast loodud tulemusvaldkondade eelarvete puhul on aastatel 2024–2025 näidatud tegevuse lõpetanud tulemusvaldkondade eelarvet. Tulemusvaldkondade ümberkorraldustest lähtuvat varasemate aastate eelarve ümberjagamist ei toimu.

- Tulemusvaldkonna „Elukeskkond, liikuvus ja merendus“ ükslehel on aastatel 2023–2024 näidatud varasemalt kasutusel olnud tulemusvaldkondade „Transport“ ja „Keskkond“ eelarvet.
- Tulemusvaldkonna „Kliima, energeetika ja elurikkus“ ükslehel on aastatel 2023–2024 näidatud varasemalt kasutusel olnud tulemusvaldkonna „Energeetika“ eelarvet.

Mõõdikud

Ükslehel kuvatakse (vajadusel valik) **2027–2030 riigi eelarvestrateegia tulemusvaldkonna mõõdikutest**.

Ükslehel on mõõdikute tegelik tase 2024. ja 2025. a kohta või kuni viimase teadaoleva aastani, 2026. a sihttase 2026–2029 riigi eelarvestrateegiast ning 2027–2030 sihttasemed 2027–2030 riigi eelarvestrateegiast. Rahandusministeerium kasutab eelarve infosüsteemis olevat 01.06 RES/RE sisendina esitatud tulemusvaldkonna mõõdikute infot. Tulemusvaldkonna mõõdikud annavad kiire pildi, kas mõõdikute sihttase 2025. aastal (või viimasel mõõdetud aastal) on saavutatud või mitte. Tulemusvaldkonna mõõdikute täitmise analüüs esitatakse riigi majandusaasta koondaruandes, mis on leitav Rahandusministeeriumi kodulehel. Hinnang taseme täitmise kohta kuvatakse viimase tegeliku ja vastava aasta sihttaseme võrdlusena. Nägu on roheline kui sihttase on saavutatud ning punane kui tulemus on saavutamata.

Peamised väljakutsed

on tulemusvaldkonna strateegiliste eesmärkide saavutamist ohustavad kitsaskohad/tegurid/riskid, millega toimetulek nõuab ühiskonna ja riigi olulist pingutust ning millega arvestatakse tulemusvaldkonna

arengu kavandamisel. Väljakutsed peaksid keskenduma kõige olulisematele või suurema mõjuga kitsaskohtadele. Väljakutse ei pea kattuma lühiajalise poliitilise prioriteediga. Väljakutse peab olema sõnastatud terviklikult, avades probleemi. Probleemi lahendus ei pea olema kirjeldatud. Oluline on, et väljakutsed ja valitsemisala kriitilised lisavajadused ning (arendus)tegevused oleksid kooskõlas, ideaalis toetavad neid ka mõõdikute arengud ehk tekib terviklik narratiiv. Tulemusvaldkonna mõõdikud koos väljakutsetega peavad ära mahtuma ühele leheküljele. Mõõdikute erinevast hulgast tulenevalt on väljakutsete sõnastamiseks kasutada olev leheruum tulemusvaldkondade lõikes väga erinev.

Kontaktid:

Personal: **meeli.murasov@fin.ee**; maris.lanno@fin.ee

Kinnisvara: **eve.murumaa@fin.ee**; **janno.veskimets@fin.ee**

Eelarve ja tegevuspõhine eelarve, kulude majanduslik sisu: **kaisa.rosin@fin.ee**

Mõõdikud ja väljakutsed: **kristiina.hunt@fin.ee**

Kontaktide kaudu informeeritakse asutusi ükslehtedega seotud tegevustest, sh ajakava millal asutustel on võimalus kaasuda alusandmete ja valminud ükslehtede kontrollimise protsessis.

Viimati uuendatud 17.06.2026